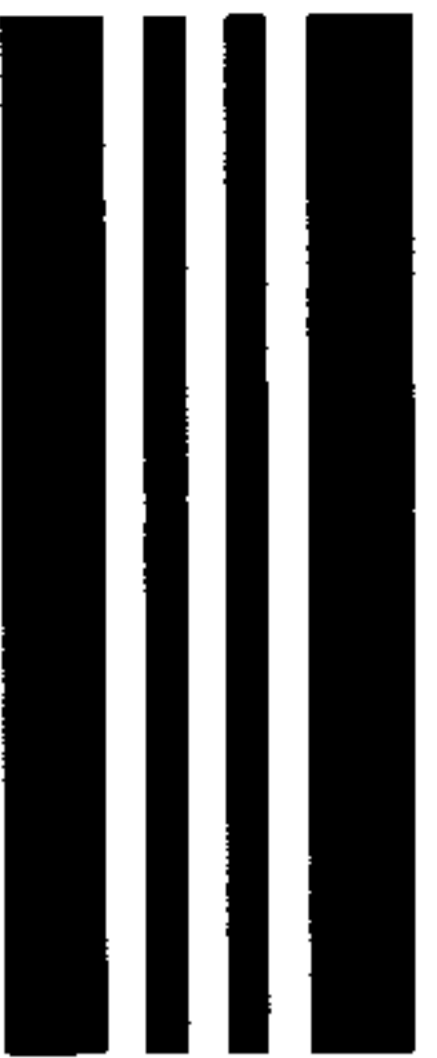

VEDLEGG TIL ÅRSREGNSKAP

2016

OSLO UNIVERSITETSSYKEHUS HF Postboks 4956 Nydalen 0424 OSLO	Organisasjonsnr. 993 467 049	SAER
---	-------------------------------------	------

Registrerte opplysninger per 13.07.2017		Eventuelle endringer dette regnskapsåret	
Startdato 01.01.2016	Avslutningsdato 31.12.2016	Startdato	Avslutningsdato
Konsernforhold Foreninger som følger regler for frivillig virksomhet, kan ikke være morselskap	Morselskap JA	Endret konsernforhold ☐ Morselskap ☐ Ikke morselskap	

Kun for aksjeselskap som har meldt fravalg av revisjon

Selskapet har besluttet at årsregnskapet ikke skal revideres Ja

Årsregnskapet er utarbeidet av ekstern autorisert regnskapsfører Ja

Ekstern autorisert regnskapsfører har i løpet av regnskapsåret bistått ved den løpende regnskapsføringen eller utført andre tjenester for selskapet enn å utarbeide årsregnskapet Ja

Årsregnskapet er satt opp etter reglene for frivillig virksomhet Avkrysning er kun aktuelt for foreninger (FLI) som er registrert i Frivillighetsregisteret

Hvis enheten ikke følger norsk regnskapslov eller frivillighetsregisterloven, kryss av IFRS selskap IFRS konsern

Hvis enheten velger å avvike fra regnskapsloven § 6-1, kryss av Funksjon selskap Funksjon konsern

Følges regnskapsreglene for små foretak? Ja Nei

Jeg bekrefter at vedlagte årsregnskap er fastsatt av kompetent organ den _____ Dato

Sted/dato, Underskrift av representant for enheten

Emot

Bare til bruk for Regnskapsregisteret

G NYVE Admr Kregn Ja Nei Aktiv. regn

M Rets Ant.s 89

ov.b årsb res bal e.bal gj.bal rev i-rev k-res k-bal k-n k-rev i-k-rev n

k-regn kto d.k ik-fv konsf ifrs fr-rev funk u.off brev

RESULTATREGNSKAP

<u>Beløp i: NOK</u>	<u>Note</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Basisramme	2	11 937 036 000	12 345 210 000
Aktivitetsbasert inntekt	2	8 273 394 000	8 060 502 000
Annen driftsinntekt	2	2 041 136 000	1 968 978 000
Sum inntekter		22 251 566 000	22 374 690 000
Kostnader			
Varekostnad	4	2 789 392 000	2 567 553 000
Kjøp av helsetjenester	3	606 238 000	653 115 000
Lønnskostnad	5	14 734 191 000	15 197 300 000
Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	11	890 271 000	849 590 000
Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	11	0	24 126 000
Annen driftskostnad	6	2 945 639 000	2 982 605 000
Sum kostnader		21 965 731 000	22 274 289 000
Drifteresultat		285 835 000	100 401 000
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen finansinntekt	7	47 919 000	61 117 000
Sum finansinntekter		47 919 000	61 117 000
Rentekostnad til foretak i samme konsern	7	44 513 000	64 447 000
Annen finanskostnad	7	6 588 000	9 372 000
Sum finanskostnader		51 101 000	73 819 000
Netto finans		-3 182 000	-12 702 000
Ordinært resultat før skattekostnad		282 653 000	87 699 000
Ordinært resultat etter skattekostnad		282 653 000	87 699 000
Årsresultat		282 653 000	87 699 000
Overføringer og disponeringer			
Overføringer til/fra annen egenkapital		282 653 000	87 699 000
Sum overføringer og disponeringer		282 653 000	87 699 000

Organisasjonsnr: 993 467 049
OSLO UNIVERSITETSSYKEHUS HF

BALANSE

Beløp i: NOK	Note	2016	2015
BALANSE - EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	11	9 244 927 000	9 614 397 000
Maskiner og anlegg	11	1 599 460 000	1 606 497 000
Anlegg under utførelse	11	644 506 000	355 067 000
Sum varige driftsmidler		11 488 893 000	11 575 961 000
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap	12	55 088 000	55 088 000
Investeringer i tilknyttet selskap	12	20 100 000	20 100 000
Investeringer i aksjer og andeler	12	302 992 000	257 978 000
Andre finansielle anleggsmidler	13	3 718 739 000	3 329 872 000
Pensjonsmidler	17	2 693 605 000	2 375 219 000
Sum finansielle anleggsmidler		6 790 524 000	6 038 257 000
Sum anleggsmidler		18 279 417 000	17 614 218 000
Omløpsmidler			
Varer			
Varer	4	87 482 000	86 117 000
Sum varer		87 482 000	86 117 000
Fordringer			
Kundefordringer	14	1 176 594 000	802 040 000
Sum fordringer		1 176 594 000	802 040 000
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter og lignende	15	596 526 000	568 829 000
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		596 526 000	568 829 000
Sum omløpsmidler		1 860 602 000	1 456 986 000
SUM EIENDELER		20 140 019 000	19 071 204 000

BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital	16	100 000	100 000
Annen innskutt egenkapital	16	11 692 995 000	11 692 995 000
Sum innskutt egenkapital		11 693 095 000	11 693 095 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	16	-3 267 211 000	-3 549 864 000
Sum opptjent egenkapital		-3 267 211 000	-3 549 864 000
Sum egenkapital		8 425 884 000	8 143 231 000
Gjeld			
Langsiktig gjeld			
Pensjonsforpliktelser	17	740 268 000	745 444 000
Andre avsetninger for forpliktelser	18	1 341 979 000	1 300 064 000
Sum avsetninger for forpliktelser		2 082 247 000	2 045 508 000
Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld	13	2 217 582 000	2 087 317 000
Sum annen langsiktig gjeld		2 217 582 000	2 087 317 000
Sum langsiktig gjeld		4 299 829 000	4 132 825 000
Kortsiktig gjeld			
Skyldige offentlige avgifter		994 799 000	924 090 000
Annen kortsiktig gjeld	19	6 419 507 000	5 871 058 000
Sum kortsiktig gjeld		7 414 306 000	6 795 148 000
Sum gjeld		11 714 135 000	10 927 973 000
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		20 140 019 000	19 071 204 000

KONSERNRESULTATREGNSKAP

Beløp i: NOK	Note	2016	2015
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Basisramme	2	11 937 036 000	12 345 210 000
Aktivitetsbasert inntekt	2	8 273 394 000	8 060 501 000
Annen driftsinntekt	2	2 213 399 000	2 113 450 000
Sum inntekter		22 423 829 000	22 519 161 000
Kostnader			
Varekostnad	4	2 834 166 000	2 605 551 000
Kjøp av helsetjenester	3	614 279 000	652 549 000
Lønnskostnad	5	14 819 047 000	15 272 506 000
Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	11	899 930 000	859 649 000
Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	11	0	24 126 000
Annen driftskostnad	6	2 941 016 000	2 975 615 000
Sum kostnader		22 108 438 000	22 389 996 000
Driftsresultat		315 391 000	129 165 000
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen finansinntekt	7	48 488 000	66 991 000
Sum finansinntekter		48 488 000	66 991 000
Rentekostnad til foretak i samme konsern	7	44 513 000	64 447 000
Annen finanskostnad	7	16 536 000	20 047 000
Sum finanskostnader		61 049 000	84 494 000
Netto finans		-12 561 000	-17 503 000
Ordinært resultat før skattekostnad			
Skattekostnad på ordinært resultat	9	1 848 000	987 000
Ordinært resultat etter skattekostnad		300 982 000	110 675 000
Årsresultat		300 982 000	110 675 000
Overføringer og disponeringer			
Overføringer til/fra annen egenkapital		300 982 000	110 675 000
Sum overføringer og disponeringer		300 982 000	110 675 000

KONSERNBALANSE

Beløp i: NOK	Note	2016	2015
BALANSE - EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Konsesjoner, patenter, lisenser, varemerker og lignende rettigheter	10	337 000	193 000
Utsatt skattefordel	9	220 000	0
Sum immaterielle eiendeler		557 000	193 000
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	11	9 439 380 000	9 811 612 000
Maskiner og anlegg	11	1 614 909 000	1 625 238 000
Anlegg underutførelse	11	644 506 000	355 067 000
Sum varige driftsmidler		11 698 795 000	11 791 917 000
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap	12	20 100 000	81 771 000
Investeringer i tilknyttet selskap	12	369 622 000	257 978 000
Andre finansielle anleggsmidler	13	3 718 738 000	3 329 872 000
Pensjonsmidler	17	2 693 606 000	2 375 219 000
Sum finansielle anleggsmidler		6 802 066 000	6 044 840 000
Sum anleggsmidler		18 501 418 000	17 836 950 000
Omløpsmidler			
Varer			
Varer	4	98 815 000	96 748 000
Sum varer		98 815 000	96 748 000
Fordringer			
Kundefordringer	14	1 202 532 000	825 923 000
Sum fordringer		1 202 532 000	825 923 000
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter og lignende	15	646 152 000	613 355 000
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		646 152 000	613 355 000
Sum omløpsmidler		1 947 499 000	1 536 026 000
SUM EIENDELER		20 448 917 000	19 372 976 000

**BALANSE - EGENKAPITAL OG
GJELD**

Egenkapital

Innskutt egenkapital

Selskapskapital	16	100 000	100 000
Annen innskutt egenkapital	16	11 693 588 000	11 693 588 000
Sum innskutt egenkapital		11 693 688 000	11 693 688 000

Opptjent egenkapital

Annen egenkapital	16	-3 155 112 000	-3 450 920 000
Minoritetsinteresser	16	8 146 000	8 474 000
Sum opptjent egenkapital		-3 146 966 000	-3 442 446 000

Sum egenkapital

8 546 722 000   **8 251 242 000**

Gjeld

Langsiktig gjeld

Pensjonsforpliktelser	17	756 501 000	759 491 000
Utsatt skatt		7 255 000	6 090 000
Andre avsetninger for forpliktelser	18	1 328 379 000	1 286 159 000
Sum avsetninger for forpliktelser		2 092 135 000	2 051 740 000
Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld	13	2 354 042 000	2 236 113 000
Sum annen langsiktig gjeld		2 354 042 000	2 236 113 000

Sum langsiktig gjeld

4 446 177 000   **4 287 853 000**

Kortsiktig gjeld

Betalbar skatt	9	904 000	0
Skyldige offentlige avgifter		1 007 757 000	935 416 000
Annen kortsiktig gjeld	19	6 447 357 000	5 898 465 000
Sum kortsiktig gjeld		7 456 018 000	6 833 881 000

Sum gjeld

11 902 195 000   **11 121 734 000**

SUM EGENKAPITAL OG GJELD

20 448 917 000   **19 372 976 000**

Arsregnskap

Note 1 - Virksomhetsområder

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Driftsinntekter pr virksomhetsområde		
Somatiske tjenester	18 267 447	18 449 735
Psykisk helsevern VOP	1 843 613	1 861 495
Psykisk helsevern BUP	456 693	479 113
Tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbrukere	490 977	484 730
Annet	1 192 837	1 099 617
Overføringer til datterforetak		
Driftsinntekter pr virksomhetsområde	22 251 566	22 374 690
Driftskostnader pr virksomhetsområde		
Somatiske tjenester	-18 081 780	-18 385 970
Psykisk helsevern VOP	-1 800 693	-1 847 561
Psykisk helsevern BUP	-444 231	-465 826
Tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbrukere	-469 348	-477 930
Annet	-1 169 679	-1 097 002
Kjøp av helsetjenester fra datterforetak		
Driftskostnader pr virksomhetsområde	-21 965 731	-22 274 290
Driftsinntekter fordelt på geografi		
Pasienter hjemmehørende i Helse Sør-Øst RHF sitt opptaksomr	21 581 959	21 729 449
Pasienter hjemmehørende i resten av landet	625 561	601 682
Pasienter hjemmehørende i utlandet	44 046	43 559
Driftsinntekter fordelt på geografi	22 251 566	22 374 690

Arsregnskap

Note 2 - Inntekter

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
DRIFTSINNETEKTER		
Basisramme		
Basisramme	11 937 036	12 345 210
Basisramme	11 937 036	12 345 210
Aktivitetsbasert inntekt		
Behandling av egne pasienter i egen region 1)	4 563 624	4 414 208
Behandling av pasienter internt i egen region	1 969 732	2 029 086
Behandling av egne pasienter i andre regioner 2)	0	0
Behandling av andre pasienter i egen region 3)	625 561	601 682
Poliklinikk, laboratorie og radiologi	977 769	883 543
Utskrivningsklare pasienter	3 098	2 391
Andre aktivitetsbaserte inntekter	133 610	129 591
Aktivitetsbasert inntekt	8 273 394	8 060 502
Annen driftsinntekt		
Øremerket tilskudd til psykisk helsevern		
Kvalitetsbasert finansiering	54 002	66 088
Øremerket tilskudd til "Raskere tilbake"	51 152	46 232
Øremerkede tilskudd til andre formål	1 194 255	1 205 964
Inntektsføring av investeringsstilskudd 4)	66 365	58 022
Driftsinntekter fra apotekene 5)	1	0
Andre driftsinntekter	675 362	592 672
Annen driftsinntekt	2 041 136	1 968 979
Sum driftsinntekter	22 251 566	22 374 690

Fra og med 2015 har kommunene overtatt ansvaret for det kommunale ø-hjelp tilbudet.

- 1) ISF inntekter (DRG-refusjon) for diagnostikk og behandling i egen helseregion av pasienter innenfor Helse Sør-Øst RHF sitt "serge for"-ansvar
- 2) ISF inntekter (DRG-refusjon) for diagnostikk og behandling i andre helseregioner av pasienter innenfor Helse Sør-Øst RHF sitt "serge for"-ansvar
- 3) Inntekter for diagnostikk og behandling av pasienter tilhørende andre regionale helseforetak (gjestepasienter)
- 4) Inntektsføring av del av balanseført investeringsstilskudd
- 5) I regnskapet for foretaksgruppen er salg fra Sykehusapotekene HF til foretak i Helse Sør-Øst RHF eliminert

Aktivitetstall

Aktivitetstall somatikk

Antall DRG poeng iht. "serge for" ansvaret	216 557	213 277
Antall DRG poeng iht. eieransvaret	233 203	229 502
Antall inntektsgivende polikliniske konsultasjoner	819 888	770 959

Aktivitetstall psykisk helsevern for barn og unge

Antall utskrevne pasienter fra døgntil behandling	154	124
Antall inntektsgivende polikliniske konsultasjoner	45 860	43 792

Aktivitetstall psykisk helsevern for voksne

Antall utskrevne pasienter fra døgntil behandling	2 012	1 797
Antall inntektsgivende polikliniske konsultasjoner	104 160	92 381

Aktivitetstall tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbrukere

Antall utskrevne pasienter fra døgntil behandling	2 306	2 848
Antall inntektsgivende polikliniske konsultasjoner	23 915	20 869

Aktiviteten innen somatikk er delvis finansiert med basisbevilgning og delvis med inntekter koblet til behandlingsaktivitet. Ved sammenligning av foretakenes inntekter over tid må det hensyntas at andelen av inntektene som er koblet til behandlingsaktivitet og basisramme kan variere.

DRG-systemet klassifiserer sykehusopphold i grupper som er medisinsk og ressursmessig tilnærmet homogene. Inntektene i DRG-systemet er i 2016 satt til 50 % av full DRG-pris, det vil si kr 20.731 per DRG poeng.

Arsregnskap

Note 3 - Kjøp av helsetjenester

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
KJØP AV HELSETJENESTER		
Kjøp av offentlige helsetjenester somatikk eksternt	33 243	69 605
Kjøp av offentlige helsetjenester somatikk internt i foretaksgruppen	41 149	39 828
Kjøp av private helsetjenester somatikk	131 567	113 489
Kjøp av offentlige helsetjenester psykiatri eksternt	449	3 351
Kjøp av offentlige helsetjenester psykiatri internt i foretaksgruppen	14 583	11 164
Kjøp av private helsetjenester psykiatri	3 703	3 210
Kjøp av offentlige helsetjenester rus eksternt	1 290	85
Kjøp av offentlige helsetjenester rus internt i foretaksgruppen	12 656	14 026
Kjøp av private helsetjenester rus	18	0
Kjøp av helsetjenester utland	138 531	139 323
Sum gjestepasientkostnader	377 188	394 078
Innleie av helsepersonell fra vikarbyrå	199 579	222 165
Kjøp fra luftambulanse	391	185
Kjøp av andre ambulansetjenester	348	402
Andre kjøp av helsetjenester	28 732	36 285
Sum kjøp av andre helsetjenester	229 050	259 038
RHF-ets kjøp av helsetjenester fra datterforetakene		
Sum kjøp av helsetjenester	606 238	653 115

Arsregnskap

Note 4 - Varer

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
VAREBEHOLDNING		
Råvarer		
Varer i arbeid		
Ferdigvarer		
Øvrige beholdninger	87 482	86 117
Sum lager til videresalg	87 482	86 117
Annet medisinsk forbruksmateriell (eget bruk)		
Andre varebeholdninger (eget bruk)		
Sum lager til eget bruk		
Sum varebeholdning	87 482	86 117
Anskaffelseskost	87 482	86 117
Nedskrivning for verdifall		
Bokført verdi 31.12	87 482	86 117
VAREKOSTNAD		
Legemidler	894 075	812 772
Medisinske forbruksvarer	1 702 683	1 583 443
Andre varekostnader til eget forbruk	192 218	169 010
Innkjøpte varer for videresalg	417	2 327
Beholdningsendring varer i arbeid og ferdig tilvirkede varer		
Sum varekostnad	2 789 392	2 567 553

Arsregnskap

Note 5 - Lønnskostn., antall ansatte, godtgjørelser mm.

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
LØNSKOSTNADER		
Lønnskostnader	10 790 866	10 451 507
Arbeidsgiveravgift	1 517 697	1 486 140
Pensjonskostnader inkl arbeidsgiveravgift	2 226 781	3 056 743
Andre ytelser	198 847	202 610
Sum lønn og andre personalkostnader	14 734 191	15 197 000
Gjennomsnittlig antall ansatte	22 999	23 019
Gjennomsnittlig antall årsverk	18 515	18 333

(Tall i kroner)

Lønn til ledende ansatte

Navn	Tittel	Lønn	Pensjon	Andre Godtgjørelser	Sum	Tjenesteperiode	Ansettelsesperiode	Ytelser fra andre foretak i foretaksgruppen	
								Lønn	Pensjon/Godtgj.
Bjørn Erikstein	Administrerende direktør	2 144 222	198 881	10 397	2 353 500	01.01-31.12.2016			
Lisbeth Sommervold	Viseadm. direktør	816 269	252 675	2 521	1 073 465	01.07-31.12.2016			
Morten Reymert	Viseadm. direktør	1 737 076	147 408	6 300	1 890 784	01.01-31.12.2016			
Mart Bjartveit	Klinikkleder	1 607 214	237 392	12 740	1 857 346	01.01-31.12.2016			
Lena Gjevert	Klinikkleder	1 635 896	222 689	13 755	1 872 340	01.01-31.12.2016			
Kim Alexander Tenseth	Klinikkleder	2 110 287	176 675	523 335	2 810 297	01.01-31.12.2016			
Rolf Bjarne Riise	Klinikkleder	1 469 519	225 113	238 897	2 013 529	01.01-31.12.2016			
Eva Bjørnstad	Direktør pasientsikkerhet/Klinikkleder	1 565 527	228 240	6 892	1 820 659	01.01-31.12.2016			
Terje Rootwelt	Viseadm. direktør/Klinikkleder	1 755 907	182 250	4 411	1 942 568	01.01-31.12.2016			
Bjørn Busund	Klinikkleder	1 699 329	169 250	7 134	1 875 713	01.01-31.12.2016			
Lars Eikvåg	Klinikkleder	1 576 463	370 316	5 034	1 953 813	01.01-31.12.2016			
Hans Jørgen Smith	Klinikkleder	1 688 272	0	5 034	1 693 306	01.01-31.12.2016			
Morten Tanberg Enksen	Klinikkleder	1 606 496	216 997	6 446	1 829 939	01.01-31.12.2016			
Sigbjørn Smeland	Klinikkleder	1 727 720	166 436	6 631	1 900 787	01.01-31.12.2016			
Otto Arne Smiseth	Klinikkleder	1 771 217	117 891	14 682	1 903 790	01.01-31.12.2016			
Øyvind Skraastad	Klinikkleder	1 699 927	184 871	464 879	2 349 677	01.01-31.12.2016			
Terje Strand	Klinikkleder	1 617 314	232 375	628 033	2 477 722	01.01-31.12.2016			
Geir Teigstad	Direktør CSS	1 583 900	183 185	9 019	1 776 105	01.01-31.12.2016			
Sølvi Andersen	Kst. direktør pasientsikkerhet og kvalitet	1 266 382	281 271	-279	1 537 374	01.01-31.12.2016			
Annelene Foss Svingen	Kommunikasjonsdirektør	1 279 001	563 931	7 297	1 850 229	01.01-31.12.2016			
Tove Strand	Viseadm. direktør	932 605	86 896	15 496	1 034 997	01.01-30.06.2016			
Einar Sørensen Hysing	Medisinsk direktør	1 716 892	0	6 787	1 723 679	01.01-31.12.2016			
Erlend B. Smeland	Forskningsdirektør	1 687 537	165 491	5 034	1 858 062	01.01-31.12.2016			
Morten A. Meyer	HR direktør	1 544 416	211 033	197 680	1 953 129	01.01-31.12.2016			
		38 275 388	4 821 267	2 258 155	45 354 810				

Tilleggsopplysninger pensjonsavtale ledende ansatte

Det er ikke gitt livsikkerhetsstiftelse til adm. dir/styreleder eller andre nærstående parter

Godtgjørelse til styrets medlemmer

Navn	Tittel	Styrehonorar	Lønn	Annen godtgjørelse	Sum	Tjenesteperiode	Ytelser fra andre foretak i foretaksgruppen	
							Lønn	Annen godtgjørelse
Stener kvinnslund	Styrets leder	235 000			235 000	01.01-30.09.2016		
Gunnar Bovim	Styrets leder	29 909			29 909	01.10-31.12.2016		
Anne Carine Tanum	Styrets nestleder	173 376			173 376	01.01-31.12.2016		
Aasmund Magnus Bredahl	Styremedlem	123 425	1 057 644	3 063	1 184 132	01.01-31.12.2016		
Svein Erik Urstremmen	Styremedlem	123 425	712 938	12 220	848 583	01.01-31.12.2016		
Ole Petter Ottesen	Styremedlem	123 425			123 425	01.01-31.12.2016		
Elsé Lise Skjærset-Larsen	Styremedlem	123 425	465 001	7 927	596 353	01.01-31.12.2016		
Bjerg Månum Andersson	Styremedlem	123 425			123 425	01.01-31.12.2016		
Bert Kjell	Styremedlem	123 425			123 425	01.01-31.12.2016		
		1 178 835	2 236 583	23 210	3 437 628			

(Tall i kroner)

Revisjonshonorar fordeler seg på følgende tjenestekategorier:

Lovpålagt revisjon	913 065	934 773
Utvidet revisjon	0	1 688 397
Andre attestasjons tjenester	209 025	190 313
Skatte- og avgiftsrådgivning	42 899	3 188
Andre tjenester utenfor revisjon	0	107 655
Sum godtgjørelse til revisor	1 164 989	2 924 326

Honorar til revisor i henhold til inngåtte avtale

Arsregnskap

Note 6 - Andre driftskostnader

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Transport av pasienter	240 504	235 197
Bygninger og kontorlokaler inkl energi og forsikring	570 550	503 793
Kjøp og leie av medisinskteknisk utstyr, IKT, inventar mv.	215 148	239 299
Konsulenttjenester	142 774	285 317
Annen eksterntjeneste	942 778	906 828
Reparasjon vedlikehold og service	448 481	444 753
Kontor og kommunikasjonskostnader	127 885	132 064
Kostnader forbundet med transportmidler	33 473	32 824
Reisekostnader	67 907	72 357
Forsikringskostnader	14 988	14 729
Pasientskadeerstatning	8 587	5 107
Øvrige driftskostnader	132 565	110 337
Andre driftskostnader	2 945 639	2 982 605

Arsregnskap

Note 7 - Finansinntekter- og kostnader

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Finansinntekter		
Resultatandel FKV og TS		
Konserninterne renteinntekter	33 941	45 340
Andre renteinntekter	12 453	14 120
Andre finansinntekter (agio)	1 528	1 657
Finansinntekter	47 921	61 117
Finanskostnader		
Resultatandel FKV og TS		
Konserninterne rentekostnader	44 513	64 447
Andre rentekostnader	239	2 603
Andre finanskostnader (disagio)	6 350	6 789
Finanskostnader	51 102	73 819

Arsregnskap
Note 8 - Forskning og utvikling
Oslo universitetssykehus HF
 (Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Øremerket tilskudd fra eier til forskning	533 437	537 899
Andre inntekter til forskning	430 823	382 188
Basisramme til forskning	916 226	952 270
Sum inntekter til forskning	1 880 486	1 872 357
Andre inntekter til utvikling	16 660	13 981
Basisramme til utvikling	73 453	112 281
Sum inntekter til utvikling	90 113	126 262
Sum inntekter til forskning og utvikling	1 970 598	1 998 619
Kostnader til forskning :		
- somatikk	1 777 572	1 786 851
- psykisk helsevern	97 913	83 288
- TSB	5 001	2 218
- annet		
Sum kostnader til forskning	1 880 486	1 872 357
Kostnader til utvikling :		
- somatikk	85 943	119 897
- psykisk helsevern	4 170	6 316
- TSB		49
- annet		
Sum kostnader til utvikling	90 113	126 262
Sumkostnader Forskning og utvikling	1 970 598	1 998 619
Ant avlagte doktorgrader	110	118
Ant publiserte artikler	1) 1 913	1 826
Ant årsverk forskning	1 343	1 281
Ant årsverk utvikling	88	117

1) Tall fra intern database oppdateres fortløpende, men er ikke tilstrekkelig kvalitetssikret på rapporteringstidspunktet. Det er forventet at tall for 2016 vil endres noe som følge av løpende kvalitetssikring.

Arsregnskap

Note 11 - Varige driftsmidler

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

2015	Tomter og boliger	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 1.1	317 998	22 440 278	278 654	3 896 053	1 181 370	28 114 353
Korrigeringer IE						
Åpningsbalanse korrigert	317 998	22 440 278	278 654	3 896 053	1 181 370	28 114 353
Tilgang		-50 229	417 269	270 887	-1 459	635 468
Tilgang virksomhetsoverdragelse						
Avgang virksomhetsoverdragelse HRMKT						
Avgang virksomhetsoverdragelse Fisjon						
Avgang	-1 012	-124 755			-9 075	-134 842
Utrangering ansk.kost						
Reklassifisering		-13 044		13 044		
Fra anlegg under utførelse		234 845	-277 744	30 854	12 045	
Anskaffelseskost 31.12.15	316 986	22 487 095	418 178	4 210 838	1 182 881	28 615 979
Akkumulerte avskrivninger 31.12.15	0	-12 912 779	0	-2 860 386	-986 446	-16 759 611
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.15	0	-276 906	0	-3 500	0	-280 406
Balansført verdi 31.12.15	316 986	9 297 411	418 178	1 346 961	196 435	11 675 961
Årets ordinære avskrivninger		-561 354		-240 565	-47 670	-849 590
Årets nedskrivninger		-24 126				-24 126
Avgang økk avskrivninger		107 350			8 368	115 718
Korrigeringer av differanser på avskrivninger						

Finansiell leie	Tomter og boliger	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum varige driftsmidler
Bokført verdi 31.12				54 147		54 147
Årets ordinære avskrivninger				-1 425		-1 425
Hvilket år kontrakten(e) utgår						

2016	Tomter og boliger	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 1.1	316 986	22 487 095	418 178	4 210 838	1 182 881	28 615 979
Korrigeringer IE						
Åpningsbalanse korrigert	316 986	22 487 095	418 178	4 210 838	1 182 881	28 615 979
Tilgang		-8 073	550 697	264 986	26 510	834 121
Avgang	-2 679	-39 829			-22 092	-64 599
Reklassifisering				25	-25	
Fra anlegg under utførelse		247 148	-324 369	34 066	43 156	
Anskaffelseskost 31.12.16	314 308	22 686 341	644 606	4 609 914	1 230 431	29 385 600
Akkumulerte avskrivninger 31.12.16	0	-13 478 817	0	-3 119 296	-1 018 088	-17 616 202
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.16	0	-276 906	0	-3 500	0	-280 406
Balansført verdi 31.12.16	314 308	8 930 618	644 606	1 387 118	212 342	11 488 833
Årets ordinære avskrivninger		-581 099		-258 910	-50 282	-890 290

Helseforetaket benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler. Den økonomiske levetiden for driftsmidlene er beregnet til:

- * Personaltomter
- * Tomter

Avskrives ikke
Avskrives ikke

Finansiell leie	Tomter og boliger	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk-teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum varige driftsmidler
Bokført verdi 31.12				168 673		168 673
Årets ordinære avskrivninger				-1 425		-1 425
Hvilket år kontrakten(e) utgår						

Investeringsprosjekter	Akk.verdi 1612	Akk.verdi 1512	Total kostnadsramme	Plan tidspunkt ferdigstillelse
91898 - DP 126 Etablering av dagkirurgisk senter	14 598 239	14 265 613	15 500 000	31.12.2015
83485 - IOP US - Nødstrømsforsyning	14 476 890	8 199 521	78 490 000	30.11.2017
91905 - DP 138 US Nytt prefabrikkert bygg 23	12 382 754	4 355 801	0	Stoppet
83461 - IOP US - Klinikstebrokkade, samlokalisering MED, KVB og KKN	8 010 637	7 899 048	5 561 800	01.02.2016
91802 - DP 79 SA3 Areal for fellesfunksjoner, kantine, møterom hovedinngang	17 667 852	5 198 505	24 000 000	01.09.2016
83466 - EIE RAD - UFS Operasjonsavdeling, bygg A og B	8 329 115	5 907 912	8 200 000	31.12.2016
83413 - IOP US - Utfasing R22, Bygg 4, u. etg	9 398 606	2 847 590	8 100 000	01.04.2017
83177 - EIE RAD - Ventilasjon Granskningsarealer, C143 - oppgradering	5 965 192	1 118 475	9 200 000	31.10.2016
83298 - IOP US - Infrastruktur elektro bygg 3	9 302 428	1 871 620	38 400 000	01.07.2017
83460 - IOP US - Lukke brønn, HMS og DSB øvikk, nevrokirurgisk sengepost, bygg 7	16 867 594	839 073	23 600 000	30.11.2016
72918 - IOP RH - Utvifning autoklaver sterilisentralen, D2	21 630 732	642 988	30 100 000	31.10.2017
91790 - IOP US - OMS10 Trykkvask bygg 4, US	28 374 574	24 344 843	31 700 000	01.03.2016
83277 - IOP US - Med luft, anlegg for produksjon og distribusjon	16 391 754	1 179 624	21 650 000	31.12.2016
91903 - DP 136 RH - Påbygg av en etasje i E3	25 094 932	443 719	36 500 000	15.03.2017
91900 - DP 131 IOP Dikemark - Kapasitetsutvidelse Regional sikkerhetsavdeling (RSA)	7 772 428	1 317 575	11 250 000	31.03.2016
83416 - Utfasing av R22 som kjølingsmedium, bygg 36	12 775 261	92 270	13 890 000	29.02.2017
91765 - DP 33 OUS Areal - Infrastruktur, RH	6 489 169	1 716 909	34 500 000	01.02.2016
91770 - IOP RH - DP97 - MR i D7	15 543 546	442 455	20 600 000	01.03.2017
83356 - IOP US Kjølekapasitet isvannsanlegg sentralkompleks bygg 6	7 565 227	18 784	8 400 000	31.12.2016
83267 - EIE UUS - Hjerteredisinsk sengepost, bygg 3 2. etg Post 1	25 418 993	0	44 180 000	31.01.2017
81614 - IOP AS - Oppgradering av 73 senger til KAD - Oslo kommune, bygg 2 2. og 3. etg.	14 034 539	0	16 875 000	31.03.2017
Sum	299 100 463	82 702 125	480 696 800	

Arsregnskap

Note 12 - Eierandel i datter- og tilkn. foretak

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

Investering i datterforetak	Hovedkontor	Eierandeler	Andel stemmer	Balansført verdi	Egenkapital	Årets resultat
Sophies Minde Ortopedi AS	Oslo	100,00	100,00	12 000	84 163	11 310
Norsk Medisinsk Syklotronsentor AS	Oslo	70,00	80,00	1 400	26 233	1 641
Radiumhospitalets parkeringselskap AS	Oslo	100,00	100,00	31 588	50 455	3 588
Sykehotell AS	Oslo	100,00	100,00	10 100	16 246	1 135
Sum datterforetak				55 088	177 097	17 674

Investeringer i TS og FKV	2016	2015
Sum eiendeler i felleskontrollerte virksomheter		
Sum eiendeler i tilknyttede selskaper	20 100	20 100
Sum investeringer i TS og FKV	20 100	20 100

Investeringer i andre aksjer og andeler	Total 2016	Total 2015
Andre aksjer og andeler		
Egenkapitalinnskudd i pensjonskassen	302 991	257 978
Sum investeringer i andre aksjer og andeler	302 991	257 978

Arsregnskap

Note 13 - Finansielle anleggsmidler og gjeld

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Finansielle anleggsmidler		
Lån til foretak i samme foretaksgruppe	3 718 739	3 329 871
Lån til tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet		
Andre langsiktige lån og fordringer		
Sum finansielle anleggsmidler	3 718 739	3 329 871
Langsiktig gjeld		
Langsiktig gjeld til foretak i samme gruppe	2 048 908	2 033 170
Gjeld til Helse- og omsorgsdepartementet		
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Annen langsiktig gjeld	168 673	54 147
Sum langsiktig gjeld	2 217 582	2 087 317

Arsregnskap

Note 14 - Kundefordringer og andre fordringer

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Fordringer		
Kundefordringer	259 483	205 967
Fordringer på foretak i foretaksgruppen Helse Sør-Øst	617 514	386 432
Fordring på Helse- og omsorgsdepartementet		
Opptjente inntekter (inkl pasienter under behandl.)	120 747	144 693
Øvrige kortsiktige fordringer	178 849	64 947
Fordringer	1 176 594	802 040
Avsetning for tap på fordringer 31.12		
Avsetning for tap på kundefordringer 1.1.	-41 154	-21 170
Årets endring i avsetning til tap på krav	-8 522	-19 984
Avsetning for tap på fordringer 31.12	-49 676	-41 154
Årets konstanterte tap		
Årets konstanterte tap	6 230	6 848
Kundefordringer pålydende 31.12		
Ikke forfalte fordringer	171 800	149 372
Forfalte fordringer 1-30 dager	44 304	16 429
Forfalte fordringer 30-60 dager	6 511	4 734
Forfalte fordringer 60-90 dager	2 073	917
Forfalte fordringer over 90 dager	34 794	34 516
Kundefordringer pålydende 31.12	259 483	205 967

Arsregnskap

Note 15 - Kontanter og bankinnskudd

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Innestående skattetrekksmidler	507 681	482 902
Andre bundne konti	88 421	84 240
Sum bundne bankinnskudd	596 102	567 142
Bankinnskudd og kontanter som ikke er bundet	425	1 687
Sum bankinnskudd og kontanter	596 527	568 829

Oslo universitetssykehus HF har en kredittramme på 3.893 mill. kroner tilknyttet konsernkontoordningen. Av trekkrammen er det benyttet 2.772 mill. kroner.

Trekk på konsernkontoordning er klassifisert som kortsiktig gjeld i Helse Sør-Øst RHF og i foretaksgruppen.

Arsregnskap

Note 16 - Egenkapital

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	Foretaks- kapital	Strukturfond	Annen innskutt egenkapital	Fond for vurderings- forskjeller	Minoritets- interesser	Annen egenkapital	Total Egenkapital
EGENKAPITAL 31.12.15							
Inngående balanse 1.1	100		11 695 221			-3 637 563	8 057 758
Korrigeringer IE, spesifiser nedenfor							
Åpningsbalanse korrigert	100		11 695 221			-3 637 563	8 067 758
Egenkapitaltransaksjoner, spesifiser nedenfor							
(10 / 1) Rest virksomhetsoverdragelse Ahus			-2 227				-2 227
Overføring av strukturfond							
Minoritetsinteresse							
Årets resultat			0			87 699	87 699
Egenkapital 31.12.15	100		11 692 995			-3 549 864	8 143 231

	Foretaks- kapital	Strukturfond	Annen innskutt egenkapital	Fond for vurderings- forskjeller	Minoritets- interesser	Annen egenkapital	Total Egenkapital
EGENKAPITAL 31.12.16							
Inngående balanse 1.1	100		11 692 995			-3 549 864	8 143 231
Korrigeringer IE, spesifiser nedenfor							
Åpningsbalanse korrigert	100		11 692 995			-3 549 864	8 143 231
Egenkapitaltransaksjoner, spesifiser nedenfor							
Overføring av strukturfond							
Minoritetsinteresse							
Årets resultat						282 653	282 653
Egenkapital 31.12.16	100		11 692 995			-3 267 211	8 425 884

Arsregnskap

Note 17 - Pensjoner

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Oslo universitetssykehus HF har pensjonsordninger som omfatter i alt 62678 personer, hvorav 18938 er yrkesaktive, 31726 er oppsatte og 12014 er pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser etter sluttlønnprinsippet. Disse er i hovedsak avhenge av antall opplæringsår, stillingsfaktor og lønnsnivå ved nådd pensjonsalder. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Foretakets pensjonsansvar i forhold til den ordinære lønntilfestede tjenestepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordningene. Felles kommunal pensjonsordning, pensjonsordningen for sykehusleger og pensjonsordningen for sykepleiere i Kommunal Landspensjonskasse, SPIK, Akershus fylkeskommunale pensjonskasse og Oslo pensjonsforsikring AS. I tillegg til den ordinære tjenestepensjonsordningen kommer ytelser i form av Avtalefestet pensjon (AFP) til aldersgruppen 62 til og med 66 år. AFP etter 65 år er dekket med tilskudd og utjevnet på risikofellesskapet i den enkelte "multiemployer plan".		
Pensjonsforpliktelse		
Brutto påløpte pensjonsforpliktelse	37 899 693	37 382 570
Pensjonsmidler	-32 948 094	-30 252 331
Netto pensjonsforpliktelse	4 751 598	7 110 239
Arbeidsgiveravgift på netto pensjonsforpliktelse	659 975	1 002 544
Ikke resultatført tap/(gev) av estimat- og planavvik inkl ag	-7 374 911	-9 742 557
Netto balanseførte forpliktelse inkl arbeidsgiveravgift	-1 953 337	-1 629 775
Herav balanseført netto pensjonsforpliktelser inkl aga	740 263	745 444
Herav balanseført netto pensjonsmidler inkl aga	2 893 605	2 375 219
Spesifikasjon av pensjonskostnad		
Nåverdi av opptjente pensjonsrettigheter i året	1 596 574	1 867 754
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	976 107	888 039
Årets brutto pensjonskostnad	2 572 681	2 755 793
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-1 036 244	-920 687
Administrasjonskostnad	121 536	127 098
Netto pensjonskostnad inkl adm.kost	1 657 974	1 962 204
Agg netto pensjonskostnad inkl adm.kost	241 193	174 800
Resultatført aktuarert tap/(gevinst)	264 985	806 082
Resultatført agg av aktuarert tap/(gevinst)	37 363	113 659
Resultatført planendring	25 267	0
Årets netto pensjonskostnad	2 226 781	3 056 743
Økonomiske forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,5	2,7
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,5	3,3
Årlig lønnsregulering	2,5	2,5
Årets pensjonsregulering	1,5	1,5
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,25	2,25

Pensjonskostnaden for 2016 er basert på forutsetninger i veiledning om pensjonsforpliktelser utarbeidet av Norsk regnskapsstiftelse. Det er utarbeidet et beste estimat for pensjonsforpliktelser pr. 31.12.2016 basert på de økonomiske forutsetningene som er angitt for 2016. Basert på avkastningen i pensjonskassene for 2016 er det også vist et beste estimat for pensjonsmidlene pr. 31.12.2016. Pensjonsordningen tilfredsstiller kravene i Lov om offentlig tjenestepensjon

Demografiske forutsetninger

Med hensyn på dødelighet og uførhet mv. er det i beregningene benyttet forutsetninger som i pensjonskassens forsikringstekniske beregningsgrunnlag

	2016	2015					
Anvendt dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE					
Forventet uttakshyppighet AFP	15-45%	15-45%					
Frivillig avgang for sykepleiere (I %)							
Alder år	<20	20-23	24-25	26-30	31-45	46-50	>50
Sykepleiere							
Frivillig avgang for sykehusleger og fellesordning (I %)							
Alder år	<20	20-23	24-25	26-30	31-45	46-50	>50
Sykehusleger							
Fellesordning							

Arsregnskap

Note 18 - Andre avsetninger for forpliktelser

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Tariffestet utdanningspermisjon	265 094	239 092
Investeringsstilskudd	720 197	755 738
Avsetning for pasientskadeerstatning	1 600	
Andre avsetninger for forpliktelser	356 688	305 234
Sum avsetning for forpliktelser	1 341 978	1 300 064

*) Utsatt inntekt på investeringsstilskudd utover HSØ

Avsetning for overlegepermisjoner omfatter 1564 overlege- og psykologspesialistårsverk.

Uttakstilbøyeligheten er satt til 60.67 % for overlegestillingene og 60.67 % for psykologspesialister

Overordnede leger og spesialister i Oslo universitetssykehus HF har avtalefestet rett til fire måneders studiepermisjon hvert femte år.

Under permisjonen mottar overlegene og spesialistene lønn. Lønnen kostnadsføres og avsettes som en langsiktig forpliktelse etter hvert som retten opparbeides. Uttakstilbøyeligheten kan variere mellom foretak i Helse Sør-Øst og internt mellom de enkelte avdelinger i foretakene.

Arsregnskap

Note 19 - Kortsiktig gjeld

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Annen kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	527 174	480 809
Kortsiktig gjeld til foretak i foretaksgruppen Helse Sør-Øst	3 014 531	2 766 308
Påløpte feriepenger	1 226 552	1 200 173
Påløpte lønnskostnader	421 595	255 757
Kortsiktig gjeld til tilknyttede selskaper		
Forskudd fra kunder		
Annen kortsiktig gjeld	*	
Annen kortsiktig gjeld	6 419 507	5 871 058

*) 2015 - Forpliktelser overførbare forskningsprosjekt 884 mill, påløpne kostnader 235 mill

2016 - Forpliktelser overførbare forskningsprosjekt 980 mill, påløpne kostnader 307 mill

Arsregnskap 2016

Note 20 – Nærstående parter

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

Oslo universitetssykehus er 100 % eid av Helse Sør-Øst RHF.

Transaksjoner med andre helseforetak er i hovedsak knyttet til oppgjør for gjestepasienter, Det vil si pasienter bosatt i eget opptaksområde og som på grunn av midlertidig opphold, fritt sykehusvalg eller manglende kompetanse eller kapasitet i eget foretak får behandling i et annet helseforetak innen regionen, i annen region eller private sykehus eller andre helseregioner har avtale med.

Oslo universitetssykehus kjøp fra andre helseforetak/sykehus utgjorde 377 mill kroner i 2016 mot 394 mill kroner i 2015. Tilsvarende solgte Oslo universitetssykehus behandlingsaktivitet / tjenester til andre helseforetak, i og utenfor egen region, for til sammen 2.595 mill kroner i 2016 mot 2.630 i 2015.

Utover dette er det ordinære kjøp av medikamenter fra Sykehusapotekene HF, ordinære kjøp av medisinsk forbruksmateriell fra den regionale leverandøren Forsyningssenteret, og kjøp av IKT- og HR tjenester av den regionale tjenesteleverandøren Sykehuspartner. Forsyningssenteret og Sykehuspartner er avdelinger innunder Helse Sør-Øst RHF.

Det er etablert rutiner som skal bidra til å sikre at ansatte som er ansvarlig for, eller har innflytelse på inngåelse av vesentlige innkjøps- og/eller salgavtaler ikke sitter med verv eller har andre relasjoner til leverandører eller kunder mv som kan tenkes å komme i konflikt deres rolle i foretakene.

Det er gjennomført en kartlegging, og ingen ledende ansatte/styremedlemmer i Oslo universitetssykehus har roller, ansvar og/eller verv som kan tenkes å komme i konflikt med relasjoner foretaket har til andre aktører.

Leieavtaler

Helseforetak har anledning til å inngå finansielle leiekontrakter, jfr Helseforetaksloven § 33 og vedtektene til NN HF § 12. De finansielle leieavtalene er balanseført til verdien av vederlaget i leieavtalen, og avskrives over eiendelens levetid, fordelt på de ulike delkomponentene.

Arsregnskap

Note 21 - Eiers styringsmål

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Årsresultat	282 653	87 699
Overføring fra strukturfond		
Korrigering for endrede levetider		
Korrigert resultat	282 653	87 699
Endrede pensjonskostnader som er blitt hensyntatt i resultat		
Resultat jf økonomiske krav fra HOD	282 653	87 699
Foretaksgruppens styringsmål	225 000	175 000
Avvik fra resultatkrav	57 653	-87 301

Arsregnskap 2016

Note 22 Betingede utfall

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

Sykehotell AS har inngått avtale om negativ pantsettelse ved at selskapet forplikter seg overfor långiver til ikke å frivillig pantsette sine aktiva (helt eller delvis) til andre kreditorer så lenge lånet i DnBNOR løper.

I forbindelse med omdanningen til helseforetak tok Rikshospitalet HF, som heleid datterforetak av Helse Sør-Øst RHF, over alle formuesposisjoner knyttet til offentlige virksomheter innen spesialisthelsetjenestene, somatisk helsevern, psykisk helsevern, rehabiliterings- og habiliteringstjenester, medisinsk nødmeldetjeneste og ambulansetjenester. Alle formaliteter i forbindelse med overdragelse av eiendomsretten, herunder tinglysing i grunnboken, er ikke ferdig behandlet.

Det norske radiumhospital HF, som pr. 1. januar 2005 ble slått sammen med Rikshospitalet HF i Rikshospitalet HF (senere innfusjonert i Oslo universitetssykehus HF), har tidligere bakgrunn som en separat stiftelse. Grensesnitt stiftelse/statlig eierskap er pr. 31. desember ikke avklart med hensyn til eiendomsoverdragelse og verdier. Stiftelsen er ikke oppløst.

Arsregnskap 2015

Note 23 - Universiteter og høyskolars rettigheter til arealer i HF

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

Oslo universitetssykehus HF skal tre inn i de pliktene som staten som sykehuseier hadde overfor universiteter og høyskoler da nåværende Helse Sør-Øst RHF overtok ansvaret for å sørge for spesialisthelsetjenesten i helseregion sør-øst. Samarbeidet om studentundervisning mellom Oslo universitetssykehus HF, Universitetet i Oslo og høyskolene skal reguleres i egne avtaler.

Foretakene kan ikke selge, pantsette eller på annen måte overdra faste eiendommer hvor rettighetshaver har rettigheter, uten skriftlige samtykke fra Utdannings- og forskningsdepartementet, eller det departementet som gir slik myndighet.

Arsregnskap

Kontantstrømoppstilling

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:		
Årsresultat	282 653	87 699
Tap/gevinst ved avgang anleggsmidler	-147 332	-122 688
Ordinære avskrivninger	890 271	849 590
Nedskrivninger varige driftsmidler og finansielle anleggsmid	0	24 128
Øvrige resultatposter uten kontanteffekt	-472 053	-481 847
Endring i omløpsmidler	-197 913	106 752
Endring i kortsiktig gjeld	619 158	-1 147 309
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i	-323 562	777 466
Inntektsført investeringstilskudd	-66 365	-58 022
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	584 858	55 767
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:		
Innbetalinger ved salg av driftsmidler	26 645	141 850
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler	-708 923	-581 985
Avgang anleggsmidler uten kontanteffekt		
Innbetalinger av avdrag på utlån (langs.fordringer)		
Utbetalinger ved utlån (langs.fordringer)	-29 694	-12 620
Innbetalinger ved salg av andre finansielle eiendeler		
Utbetalinger ved kjøp av andre finansielle eiendeler	-45 012	-40 210
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-756 984	-492 964
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	149 516	228 536
Innbetalinger ved nedbetaling av langsiktig fordring	99 483	305 217
Endring driftskreditt		
Innbetalinger ved opptak av øvrig kortsiktig gjeld		
Utbetalinger ved nedbetaling av gjeld	-120 782	-86 009
Innbetaling av investeringstilskudd	97 259	
Endring øvrige langsiktige forpliktelser	-25 652	-503
Endring foretakskapital uten kontanteffekt	0	-2 227
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	199 824	445 014
Netto endring i likviditetsbeholdning	27 698	7 816
Likviditetsbeholdning pr 01.01.	568 829	561 012
Likviditetsbeholdning infusjonert virksomhet		
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr 31.12	596 526	568 829
Ubenyttet trekkramme 31.12	1 120 375	1 161 323
Kontroll		
Likviditetsreserve 31.12	1 716 901	1 730 152
Innvilget trekkramme 31.12.	3 893 000	3 507 000
Bankinnskudd, kontanter o.l.	596 527	568 829

Arsregnskap

Note 1 - Virksomhetsområder

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Driftsinntekter pr virksomhetsområde		
Somatiske tjenester	18 439 710	18 449 735
Psykisk helsevern VOP	1 843 613	1 861 495
Psykisk helsevern BUP	456 693	479 113
Tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbrukere	490 977	484 730
Annet	1 192 837	1 244 088
Overføringer til datterforetak		
Driftsinntekter pr virksomhetsområde	22 423 829	22 519 161
Driftskostnader pr virksomhetsområde		
Somatiske tjenester	-18 224 487	-18 385 970
Psykisk helsevern VOP	-1 800 693	-1 847 561
Psykisk helsevern BUP	-444 231	-465 826
Tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbrukere	-469 348	-477 930
Annet	-1 169 679	-1 212 708
Kjøp av helsetjenester fra datterforetak		
Driftskostnader pr virksomhetsområde	-22 108 438	-22 389 996
Driftsinntekter fordelt på geografi		
Pasienter hjemmehørende i Helse Sør-Øst RHF sitt opptaksomr	21 782 555	21 859 405
Pasienter hjemmehørende i resten av landet	597 228	616 197
Pasienter hjemmehørende i utlandet	44 046	43 559
Driftsinntekter fordelt på geografi	22 423 829	22 519 161

Arsregnskap

Note 2 - Inntekter

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
DRIFTSINNEKTER		
Basisramme		
Basisramme	11 937 036	12 345 210
Basisramme	11 937 036	12 345 210
Aktivitetsbasert inntekt		
Behandling av egne pasienter i egen region 1)	4 563 624	4 414 208
Behandling av pasienter internt i egen region	1 969 732	2 029 086
Behandling av egne pasienter i andre regioner 2)	0	0
Behandling av andre pasienter i egen region 3)	625 561	601 682
Poliklinikk, laboratorie og radiologi	977 769	883 543
Utskrivningsklare pasienter	3 098	2 391
Andre aktivitetsbaserte inntekter	133 610	129 591
Aktivitetsbasert inntekt	8 273 394	8 060 502
Annen driftsinntekt		
Øremerket tilskudd til psykisk helsevern		
Kvalitetsbasert finansiering	54 002	66 088
Øremerket tilskudd til "Raskere tilbake"	51 152	46 232
Øremerkede tilskudd til andre formål	1 194 255	1 205 899
Inntektsføring av investeringstilskudd 4)	66 060	58 287
Driftsinntekter fra apotekene 5)		
Andre driftsinntekter	847 931	736 943
Annen driftsinntekt	2 213 399	2 113 450
Sum driftsinntekter	22 423 829	22 519 161

Fra og med 2015 har kommunene overtatt ansvaret for det kommunale ø-hjelp tilbudet.

- 1) ISF inntekter (DRG-refusjon) for diagnostikk og behandling i egen helseregion av pasienter innenfor Helse Sør-Øst RHF sitt "sørge for"-ansvar
- 2) ISF inntekter (DRG-refusjon) for diagnostikk og behandling i andre helseregioner av pasienter innenfor Helse Sør-Øst RHF sitt "sørge for"-ansvar
- 3) Inntekter for diagnostikk og behandling av pasienter tilhørende andre regionale helseforetak (gjestepasienter)
- 4) inntektsføring av del av balanseført investeringstilskudd
- 5) I regnskapet for foretaksgruppen er salg fra Sykehusapotekene HF til foretak i Helse Sør-Øst RHF eliminert

Aktivitetstall

Aktivitetstall somatikk

Antall DRG poeng iht. "sørge for" ansvaret	216 557	213 277
Antall DRG poeng iht. eieransvaret	233 203	229 502
Antall inntektsgivende polikliniske konsultasjoner	819 888	770 959

Aktivitetstall psykisk helsevern for barn og unge

Antall utskrevne pasienter fra døgntilrettelagt behandling	154	124
Antall inntektsgivende polikliniske konsultasjoner	45 860	43 792

Aktivitetstall psykisk helsevern for voksne

Antall utskrevne pasienter fra døgntilrettelagt behandling	2 012	1 797
Antall inntektsgivende polikliniske konsultasjoner	104 160	92 381

Aktivitetstall tverrfaglig spesialisert behandling for rusmisbrukere

Antall utskrevne pasienter fra døgntilrettelagt behandling	2 306	2 848
Antall inntektsgivende polikliniske konsultasjoner	23 915	20 869

Aktiviteten innen somatikk er delvis finansiert med basisbevilling og delvis med inntekter koblet til behandlingsaktivitet. Ved sammenligning av foretakenes inntekter over tid må det hensyntas at andelen av inntektene som er koblet til behandlingsaktivitet og basisramme kan variere.

DRG-systemet klassifiserer sykehusopphold i grupper som er medisinsk og ressursmessig tilnærmet homogene. Inntektene i DRG-systemet er i 2016 satt til 50 % av full DRG-pris, det vil si kr 20.731 per DRG poeng.

Arsregnskap

Note 3 - Kjøp av helsetjenester

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
KJØP AV HELSETJENESTER		
Kjøp av offentlige helsetjenester somatikk eksternt	33 243	69 605
Kjøp av offentlige helsetjenester somatikk internt i foretaksgruppen	41 149	39 459
Kjøp av private helsetjenester somatikk	131 567	113 489
Kjøp av offentlige helsetjenester psykiatri eksternt	449	3 351
Kjøp av offentlige helsetjenester psykiatri internt i foretaksgruppen	14 583	11 164
Kjøp av private helsetjenester psykiatri	3 703	3 210
Kjøp av offentlige helsetjenester rus eksternt	1 290	85
Kjøp av offentlige helsetjenester rus internt i foretaksgruppen	12 656	14 026
Kjøp av private helsetjenester rus	18	
Kjøp av helsetjenester utland	138 531	139 323
Sum gjestepasientkostnader	377 188	393 710
Innleie av helsepersonell fra vikarbyrå	199 579	222 165
Kjøp fra luftambulanse	391	185
Kjøp av andre ambulansetjenester	346	402
Andre kjøp av helsetjenester	36 775	36 085
Sum kjøp av andre helsetjenester	237 091	258 838
RHF-ets kjøp av helsetjenester fra datterforetakene		
Sum kjøp av helsetjenester	614 279	652 548

Arsregnskap

Note 4 - Varer

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
VAREBEHOLDNING		
Råvarer	5 871	5 362
Varer i arbeid	5 405	5 170
Ferdigvarer		
Øvrige beholdninger	87 482	86 117
Sum lager til videresalg	98 758	96 649
Annet medisinsk forbruksmateriell (eget bruk)		
Andre varebeholdninger (eget bruk)	57	99
Sum lager til eget bruk	57	99
Sum varebeholdning	98 815	96 748
Anskaffelseskost	98 915	96 848
Nedskrivning for verdifall	-100	-100
Bokført verdi 31.12	98 815	96 748
VAREKOSTNAD		
Legemidler	887 819	812 076
Medisinske forbruksvarer	1 705 924	1 583 115
Andre varekostnader til eget forbruk	236 907	205 366
Innkjøpte varer for videresalg	3 603	4 994
Beholdningsendring varer i arbeid og ferdig tilvirkede varer	-88	
Sum varekostnad	2 834 166	2 605 551

Årsregnskap

Note 5 - Lønnskostn., antall ansatte, godtgjørelser mm.

Oslo universitetssykehus Foretakgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2018	2015
LØNNKOSTNADER		
Lønnskostnader	10 822 445	10 503 221
Arbidsgeværgift	1 529 591	1 423 777
Pensjonskostnader og arbeidsgeværgift	2 258 224	3 009 484
Andre ytelser	261 765	205 324
- Kostnader for leiddetacherte ogne ansatte		
Sum lønn og andre personalkostnader	14 872 025	15 142 806

Øppenmessig antall ansatte	23 172	23 125
Øppenmessig antall årverk	18 622	18 435

(Tall i kroner)

Lønn til ledende ansatte

Navn	Tittel	Lønn	Pensjon	Godtgjørelser	Sum	periode
Bjørn Erikstein	Administrerende direktør	2 544 222	106 881	10 367	2 661 470	01.01.31.12.2015
Lisbeth Sømmervoll	Viseadm. direktør	816 250	252 075	2 521	1 070 846	01.07.31.12.2015
Morten Røyneid	Viseadm. direktør	1 737 078	147 408	9 300	1 893 786	01.01.31.12.2015
Mart Bjørnset	Klinikkleder	1 007 214	237 302	12 740	1 257 256	01.01.31.12.2015
Lene Øyevik	Klinikkleder	1 035 640	222 060	13 720	1 271 420	01.01.31.12.2015
Kim Alexander Tansath	Klinikkleder	2 110 287	175 875	523 335	2 809 497	01.01.31.12.2015
Rolf Bjørne Ruse	Klinikkleder	1 490 210	222 113	206 867	1 919 190	01.01.31.12.2015
Eva Bjørnsdal	Direktør pasientkontakt/Klinikkleder	1 385 277	228 240	5 802	1 619 319	01.01.31.12.2015
Torje Rasmussen	Viseadm. direktør/Klinikkleder	1 795 607	182 290	4 411	1 982 308	01.01.31.12.2015
Bjørn Busund	Klinikkleder	1 009 320	186 290	7 134	1 202 744	01.01.31.12.2015
Lars Elvén	Klinikkleder	1 076 433	370 316	5 054	1 451 803	01.01.31.12.2015
Hans-Jørgen Smith	Klinikkleder	1 009 272		5 054	1 019 380	01.01.31.12.2015
Morten Tanberg Eiksen	Klinikkleder	1 006 460	218 967	5 440	1 230 867	01.01.31.12.2015
Sigbjørn Skjeltand	Klinikkleder	1 727 720	186 436	6 631	1 920 787	01.01.31.12.2015
Cito Aamin Samseth	Klinikkleder	1 771 217	117 801	14 882	1 903 900	01.01.31.12.2015
Eyvind Strømstad	Klinikkleder	1 000 627	184 871	464 870	1 650 368	01.01.31.12.2015
Torje Strand	Klinikkleder	1 017 314	232 375	828 033	2 077 722	01.01.31.12.2015
Øyvind Teige	Direktør OSS	1 583 600	182 180	6 010	1 771 790	01.01.31.12.2015
Svein Andreasen	Hjertedirektør/pasientkontakt	1 250 082	281 271	270	1 531 623	01.01.31.12.2015
Anneline Foss Svungen	Kommunikasjonsdirektør	1 270 001	563 001	7 267	1 840 269	01.01.31.12.2015
Tore Strand	Viseadm. direktør	932 005	80 886	15 460	1 028 351	01.01.31.12.2015
Einar Skarvåg Myring	Medisinsk direktør	1 718 882		6 787	1 725 669	01.01.31.12.2015
Erlend B. Skjeltand	Fødselsdirektør	1 067 037	160 401	6 034	1 233 472	01.01.31.12.2015
Morten A. Meyer	HR direktør	1 044 416	211 033	157 863	1 413 312	01.01.31.12.2015
		41 172 570	5 288 267	2 228 155	48 718 992	

Tilleggsopplysninger pensjonskostnader til ledende ansatte

Adm. de har samme avtale i SPK som øvrige ansatte

Det er ikke gitt tilbud om stillingstillegg til adm. direktører eller andre nærstående parter

Erklæring om ledernes ansettelsesvilkår

Oslo universitetssykehus HF ansetter personer i stillingene administrerende direktør, visadministrerende direktør, stabedirektør, klinikkleder og direktør for Oslo sykehusene som ledende ansatte

Oslo universitetssykehus HF følger rettningene for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og rettsaker fastsatt av Regeringen 31. mars 2011, hvor hovedprinsippet er at ledelsesstillingene i statlige foretak med høy lønnsstatig nivå skal være konkurransedyktige med de i markedet som konkurrerer med tilsvarende stillinger. Statistikkene skal bidra til moderasjon i lønnsforholdene

Redegjørelse for lønnsforholdene i 2015

Lønn og godtgjørelse til administrerende direktør er behandlet og fastsatt av styret i styre nr. 7/2015. Lønn og godtgjørelse for øvrige ledende ansatte er fastsatt administrativt

Lønnsøkningen til ledergruppen innebærer ca. 2,1 prosent justert med 2,1 prosent med en varusjon på mellom 1 og 2 prosent

Lønnsjusteringene for ledergruppen gjelder fra 1. januar

Lønn for ledende ansatte er i hovedsak fast lønn

Fastsettelse av lønnsnivå

Ved fastsettelse av lønnsnivå skal følgende kriterier legges til grunn:

- Lønnsutviklingen i Norge og i utlandet
- Lønnsutviklingen i sammenlignbare stillinger
- Resultatutviklingen i forhold til de mål og krav styret har satt

Naturutgifter

Ledende ansatte får ytelser som gratis telekommunikasjon og busevner basert på behov. Disse kriteriene skal til gjelde

- Mobiltelefon
- Mobilabonnement
- Hjemmekontor tilrettelagt med virksomhetens bestemmelser
- Avreiseabonnement
- Fasttidsreiser

Pensjonsordning

Pensjonskostnader skal være på linje med andre ansattes vilkår i foretaket. Det vil si gjennom delvis innbetaling i kommunale Landspensjonskasser, Oslo Pensjonsforbund AS og Statens pensjonskasse

Stift vedlegg

Ved fastsettelse av styrets vedlegg gjelder følgende prinsipper:

- Avtale om stiftvedlegg kan inngås for inntil 12 måneders lønnsvekst
- Tilbud om stiftvedlegg kommer andre ansatte oppbløst i perioden
- Stiftvedlegg og godtgjørelse oppstår ut fra behov og skal vurderes ut fra behovet til vedtatte ansatte med avsettelse av forhold og andre sin stilling umiddelbart

Variabel godtgjørelse eller særskilte ytelser som kommer i tillegg til lønnen

Det finnes ikke variabile elementer i lønnsoppgjøret til ledende ansatte

Andre bestemmelser

Pensjonskostnader skal være på linje med andre ansattes vilkår i foretaket. Det vil si gjennom delvis innbetaling i kommunale Landspensjonskasser, Oslo Pensjonsforbund AS og Statens pensjonskasse

Oslo universitetssykehus HF har i 2015 hatt som målsetting å tilby ledende ansatte konkurransedyktige arbeidsvilkår. Lønnsoppgjøret i det foregående regnskapsår har i hovedsak bygget på de prinsippene som beskrevet ovenfor

Styret i Oslo universitetssykehus HF mener at lønnsoppgjøret i 2015 har vært i tråd med de statlige retningslinjene

Godtgjørelse til styrets medlemmer

Navn	Tittel	Styrehonorar	Lønn	Andre godtgjørelser	Sum	periode
Eivind Kvitland	Styrets leder	235 000			235 000	01.01.30.09.2015
Gunnar Bjørn	Styrets leder	29 500			29 500	01.10.31.12.2015
Anne Carina Tanum	Styrets nestleder	173 378			173 378	01.01.31.12.2015
Aasmund Magnus Eide	Styremedlem	123 425	1 057 844	3 083	1 184 352	01.01.31.12.2015
Svein Erik Verbitzen	Styremedlem	123 425	712 036	12 220	847 681	01.01.31.12.2015
Cito Aamin Samseth	Styremedlem	123 425			123 425	01.01.31.12.2015
Eivind Strømstad	Styremedlem	123 425	480 000	7 027	610 452	01.01.31.12.2015
Bjerg Månund Andersen	Styremedlem	123 425			123 425	01.01.31.12.2015
Bent Høy	Styremedlem	123 425			123 425	01.01.31.12.2015
		1 720 333	1 249 844	232 330	3 202 507	

(Tall i kroner)

Revisjonshonorar fordelt på følgende tjenestekategorier:

Løpende revisjon	1 000 000	1 000 000
Utsatt revisjon		1 000 000
Andre revisjons tjenester	200 000	200 000
Drift og administrasjon	70 000	70 000
Andre tjenester utenfor revisjon	35 000	35 000
Sum godtgjørelse til revisor	1 305 000	3 305 000

Honorar til revisor i henhold til inngitte avtale

Alle tall er i tillegg til arbeidsgift

Arsregnskap

Note 6 - Andre driftskostnader

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Transport av pasienter	240 583	235 197
Bygninger og kontorlokaler inkl energi og forsikring	562 387	495 281
Kjøp og leie av medisinskteknisk utstyr, IKT, inventar mv.	206 358	232 522
Konsulenttjenester	1) 147 118	286 060
Annen eksterntjeneste	2) 943 953	908 516
Reparasjon vedlikehold og service	450 126	446 975
Kontor og kommunikasjonskostnader	129 912	133 521
Kostnader forbundet med transportmidler	33 535	32 911
Reisekostnader	68 572	72 742
Forsikringskostnader	15 054	14 793
Pasientskadeerstatning	8 587	5 107
Øvrige driftskostnader	3) 134 832	111 992
Andre driftskostnader	2 941 016	2 975 615

1) Omfatter kostnader til omstillingsaktiviteter, revisjon, byggforvaltning og utvikling, IKT drift og omstilling, kjøp av konsulenttjenester fra andre helseforetak. En stor del av kostnadene gjelder aktiviteter med øremerket eksternt finansiering.

2) Inneholder SLA tjenester på IKT/lønn fra Sykehuspartner

3) Avsatt 25 mill som usikker fordring fakturert sykehotel overnatting for pasienter andre regioner, ellers kontigenter og fraktkostnader

Arsregnskap

Note 7 - Finansinntekter- og kostnader

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Finansinntekter		
Resultatandel FKV og TS		
Konserninterne renteinntekter	33 941	45 340
Andre renteinntekter	12 870	19 939
Andre finansinntekter (agio)	1 677	1 713
Finansinntekter	48 488	66 991
Finanskostnader		
Resultatandel FKV og TS		
Konserninterne rentekostnader	44 513	64 447
Andre rentekostnader	399	2 921
Andre finanskostnader (disagio)	16 137	17 127
Finanskostnader	61 049	84 494

Arsregnskap
Note 8 - Forskning og utvikling
Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen
 (Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Øremerket tilskudd fra eier til forskning	533 437	537 899
Andre inntekter til forskning	430 823	382 188
Basisramme til forskning	916 226	952 270
Sum inntekter til forskning	1 880 486	1 872 357
Andre inntekter til utvikling	16 660	13 981
Basisramme til utvikling	73 453	112 281
Sum inntekter til utvikling	90 113	126 262
Sum inntekter til forskning og utvikling	1 970 598	1 998 619
Kostnader til forskning :		
- somatikk	1 777 572	1 786 851
- psykisk helsevern	97 913	83 288
- TSB	5 001	2 218
- annet		
Sum kostnader til forskning	1 880 486	1 872 357
Kostnader til utvikling :		
- somatikk	85 943	119 897
- psykisk helsevern	4 170	6 316
- TSB		49
- annet		
Sum kostnader til utvikling	90 113	126 262
Sumkostnader Forskning og utvikling	1 970 599	1 998 619
Ant avlagte doktorgrader	110	118
Ant publiserte artikler	1) 1 913	1 826
Ant årsverk forskning	1 343	1 281
Ant årsverk utvikling	88	117

1) Tall fra intern database oppdateres fortløpende, men er ikke tilstrekkelig kvalitetssikret på rapporteringstidspunktet. Det er forventet at tall for 2016 vil endres noe som følge av løpende kvalitetssikring.

Årsregnskap

Note 9 - Skatt

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	Total 2016
Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel og endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel	
Skattesats Utsatt skatt	24,00
Skattesats betalbar skatt	25
Midlertidige forskjeller	
Anleggsmidler	50 418
Omløpsmidler	
Avsetninger for forpliktelser	960
Annen langsiktig gjeld	
Kortsiktig gjeld	
Gevinst- og tapskonto	
Netto midlertidige forskjeller	51 378
Underskudd til fremføring	-20 231
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balanse	31 147
24% utsatt skatt (utsatt skattefordel)	7 475
Herav ikke balanseført utsatt skattefordel	-440
Utsatt skatt (utsatt skattefordel)	7 035
Årets skattekostnad på ordinært resultat fremkommer slik:	
Grunnlag for betalbar skatt	
Resultat før skattekostnad	8 213
Permanente forskjeller	354
Grunnlag for årets skattekostnad	8 567
Endring i midlertidige forskjeller	-1 662
Skattepliktig inntekt	6 905
Bruk av fremførbart underskudd	-3 290
Grunnlag for betalbar skatt	3 615
25 % av grunnlag for betalbar skatt	868
Endring i utsatt skatt	227
For lite/for mye avsatt i fjor	754
Sum skattekostnad på ordinært resultat	1 849
Avstemming årets skattekostnad	
Beregnet skatt av årets resultat før skatt	1 971
Årets regnskapsførte skattekostnad	
Differanse	
Permanente forskjeller	85
Endring av skattesats	-209
For lite/mye avsatt betalbar skatt året før	
Feil avsetning utsatt skatt/utsatt skattefordel	
Avstemming årets skattekostnad	1 847

Arsregnskap

Note 10 - Immaterielle driftsmidler

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	Forskning og utvikling	EDB programvare	Anlegg under utførelse	Sum Immaterielle eiendeler
Anskaffelseskost 1.1		436		436
Korrigeringer IB				
Åpningsbalanse korrigert		436		436
Tilgang			44	44
Tilgang virksomhetsoverdragelse				
Avgang virksomhetsoverdragelse HR/KT				
Avgang virksomhetsoverdragelse Fisjon				
Avgang				
Utrangering ansk.kost				
Reklassifisering				
Fra anlegg under utførelse				
Anskaffelseskost 31.12.15	0	436	44	480
Akkumulerte avskrivninger 31.12.15		-287		-287
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.15				
Balanseført verdi 31.12.15	0	148	44	193
Årets ordinære avskrivninger		-92		-92

Foretaksgruppen benytter lineære avskrivninger for alle immaterielle eiendeler. Den økonomiske levetiden er beregnet til:

* Anlegg under utførelse

Avskrives ikke

	Forskning og utvikling	EDB programvare	Anlegg under utførelse	Sum Immaterielle eiendeler
Anskaffelseskost 1.1		436	44	480
Korrigeringer IB				
Åpningsbalanse korrigert	0	436	44	480
Tilgang		230		230
Tilgang virksomhetsoverdragelse				
Avgang virksomhetsoverdragelse HR/KT				
Avgang virksomhetsoverdragelse Fisjon				
Avgang				
Utrangering ansk.kost			-44	-44
Reklassifisering				
Fra anlegg under utførelse		44		44
Anskaffelseskost 31.12.16	0	709	0	709
Akkumulerte avskrivninger 31.12.16		-373		-373
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.16				
Balanseført verdi 31.12.16	0	337	0	337
Årets ordinære avskrivninger		-67		-67

Foretaksgruppen benytter lineære avskrivninger for alle immaterielle eiendeler. Den økonomiske levetiden er beregnet til:

* Anlegg under utførelse

Avskrives ikke

Arsregnskap

Note 11 - Varige driftsmidler

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

2015	Tomter og boliger	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk- teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 1.1	325 486	22 675 399	278 654	3 955 876	1 215 899	28 461 315
Korrigeringer IB		0				
Åpningsbalanse korrigert	325 486	22 675 399	278 654	3 955 876	1 215 899	28 461 315
Tilgang	0	-49 349	417 269	271 239	809	639 968
Tilgang virksomhetsoverdragelse				0		
Avgang virksomhetsoverdragelse HRAKT						
Avgang virksomhetsoverdragelse Fisjon						
Avgang	-1 012	-124 755			-9 075	-134 842
Utrangering ansk.kost						
Reklassifisering		-13 044		13 044		0
Frå anlegg under utførelse		234 945	-277 744	30 654	12 045	0
Anskaffelseskost 31.12.15	324 474	22 723 097	418 178	4 281 013	1 219 678	28 966 440
Akkumulerte avskrivninger 31.12.15	0	-12 959 053	0	-2 916 767	-1 017 673	-16 893 494
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.15	0	-276 906	0	-4 124	0	-281 029
Balansført verdi 31.12.15	324 474	9 487 138	418 178	1 360 122	202 005	11 791 917
Årets ordinære avskrivninger		-556 655		-243 903	-49 989	-850 557
Årets nedskrivninger		-24 125				-24 125
Avgang akk.avskrivninger		107 350			9 368	115 718

Helseforetaket benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler. Den økonomiske levetiden for driftsmidlene er beregnet til

* Personabiliger

Avskrives ikke

* Tomter

Avskrives ikke

Herav finansiell leie	Tomter og boliger	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk- teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum varige driftsmidler
Bokført verdi 31.12				54 147	0	54 147
Årets ordinære avskrivninger				-1 425		-1 425
Hvilket år kontrakten(e) utgår						

2016	Tomter og boliger	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk- teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 1.1	324 474	22 723 097	418 178	4 281 013	1 219 678	28 966 440
Korrigeringer IB						
Åpningsbalanse korrigert	324 474	22 723 097	418 178	4 281 013	1 219 678	28 966 440
Tilgang		-5 438	550 697	265 091	27 091	837 641
Avgang	-2 678	-39 829			-22 092	-64 599
Utrangering ansk.kost						
Reklassifisering				25	-25	0
Frå anlegg under utførelse		247 148	-324 359	34 066	43 156	0
Anskaffelseskost 31.12.16	321 796	22 924 977	644 606	4 580 395	1 267 808	29 739 482
Akkumulerte avskrivninger 31.12.16	0	-13 530 488	0	-3 178 330	-1 050 840	-17 759 658
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.16	0	-276 906	0	-4 124	0	-281 029
Balansført verdi 31.12.16	321 796	9 117 583	644 606	1 397 941	216 968	11 698 795
Årets ordinære avskrivninger		-596 477		-251 553	-51 923	-899 863
Årets nedskrivninger						
Avgang akk.avskrivninger		15 059 806			19 635 374	33 695 180

Helseforetaket benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler. Den økonomiske levetiden for driftsmidlene er beregnet til

* Personabiliger

Avskrives ikke

* Tomter

Avskrives ikke

Herav finansiell leie	Tomter og boliger	Bygninger	Anlegg under utførelse	Medisinsk- teknisk utstyr	Transportmidl. og annet	Sum varige driftsmidler
Bokført verdi 31.12				168 673		168 673
Årets ordinære avskrivninger				-1 425		-1 425
Hvilket år kontrakten(e) utgår						

Investeringsprosjekter	Akk.verdi	Akk.verdi	Total kostnads- ramme	Plan tidspunkt ferdigstillelse
91898 - DP 128 Etablering av dagkirurgisk senter	1612	1512	15 500 000	31.12.2015
83455 - IGP US - Nedstrømsforsyning	14 598 239	14 255 513	78 490 000	30.11.2017
91905 - DP 138 US Nytt prefabrikkert bygg 23	14 475 890	3 199 521	0	Stoppet
83451 - IGP US - Klinikketabrokkade, samlokalisering MED, KVS og KKN	12 382 754	4 355 301	5 561 800	01.02.2016
91802 - DP 79 SA3 Areal for fellesfunksjoner, kantbane, møterom, hovedinngang	8 010 637	7 399 348	24 000 000	01.09.2016
83456 - EIE RAD - UPS Operasjonsavdeling, bygg A og B	17 667 852	5 198 505	8 200 000	31.12.2015
83413 - IGP US - Utfasing R22 Bygg 4, u etg	8 339 115	5 937 312	8 100 000	01.04.2017
83177 - EIE RAD - Ventilasjon Granskningsarealer, C149 - oppgradering	9 398 606	2 347 590	9 200 000	31.10.2016
83298 - IGP US - Infrastruktur elektro bygg 3	5 965 192	1 113 475	38 400 000	01.07.2017
83450 - IGP US - lukke brann, HMS og DSB avvik, nevrokirurgisk sengepost, bygg 7	9 302 428	1 371 520	23 600 000	30.11.2016
72918 - IGP RH - Utskifting autokaver stentsentralen, D2	16 867 594	639 073	39 100 000	31.10.2017
91790 - IGP US - OMS10 Trykkvask bygg 4, US	21 630 732	642 958	31 700 000	01.03.2016
83277 - IGP US - Med.luft anlegg for produksjon og distribusjon	28 374 574	24 344 543	21 650 000	31.12.2016
91903 - DP 136 RH - Påbygg av en etasje i E3	16 391 754	1 179 524	36 500 000	15.03.2017
91900 - DP 131 IGP Dikemark - Kapasitetsutvidelse Regional sikkerhetsavdeling (RSA)	25 084 932	443 719	11 250 000	31.03.2015
83415 - Utfasing av R22 som kjølingsmedium, bygg 36	7 772 428	1 317 575	13 890 000	29.02.2017
91765 - DP 33 CUS Areal - Infrastruktur, RH	12 775 251	92 270	34 500 000	01.02.2016
91770 - IGP RH - OP97 - MR i D7	6 489 150	1 715 309	29 600 000	01.03.2017
83356 - IGP US Kjølekapasitet i svannsanlegg i sentralkompleks bygg 6	15 543 546	442 455	8 400 000	31.12.2015
83267 - EIE UUS - Hjertemedisinsk sengepost, bygg 3, 2. etg, Post 1	7 565 227	16 764	44 180 000	31.01.2017
81514 - IGP AS - Oppgradering av 73 senger i KAD - Oslo kommune, bygg 2, 2. og 3. etg.	25 418 993	0	16 875 000	31.03.2017
Sum	298 100 463	82 702 125	480 696 800	

Arsregnskap

Note 12 - Eierandel i datter- og tilkn. foretak

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

Investering i datterforetak	Hovedkontor	Eierandeler	Balansført verdi	Egenkapital	Årets resultat
Sophies Minde Ortopædi AS	Oslo	100,00	12 000	84 163	11 310
Norsk Medisinsk Syklotronsenter AS	Oslo	70,00	1 400	26 233	1 641
Radiumhospitalets parkeringsselskap AS	Oslo	100,00	31 588	50 455	3 588
Sykehotell AS	Oslo	100,00	10 100	16 246	1 135
Sum datterforetak			55 088	177 097	17 674

	Total 2016
Investeringer i TS og FKV	
Sum eiendeler i felleskontrollerte virksomheter	
Sum eiendeler i tilknyttede selskaper	20 100
Sum investeringer i TS og FKV	20 100

	Total 2016
Investeringer i andre aksjer og andeler	
Andre aksjer og andeler	46 531
Egenkapitalinnskudd i pensjonskasse	323 091
Sum investeringer i andre aksjer og andeler	369 622

Årsregnskap

Note 13 - Finansielle anleggsmidler og gjeld

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Finansielle anleggsmidler		
Lån til foretak i samme foretaksgruppe	3 718 739	3 329 871
Lån til tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet		
Andre langsiktige lån og fordringer		
Sum finansielle anleggsmidler	3 718 739	3 329 871
Langsiktig gjeld		
Langsiktig gjeld til foretak i samme gruppe	2 048 908	2 033 170
Gjeld til Helse- og omsorgsdepartementet		
Gjeld til kredittinstitusjoner datterselskap	136 481	148 798
Annen langsiktig gjeld	*	54 147
Sum langsiktig gjeld	2 354 042	2 236 113

* Forpliktelse finansiell leasing

Arsregnskap

Note 14 - Kundefordringer og andre fordringer

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Fordringer		
Kundefordringer	275 951	223 991
Fordringer på foretak i foretaksgruppen Helse Sør-Øst	617 911	385 974
Fordring på Helse- og omsorgsdepartementet		
Opptjente inntekter (inkl pasienter under behandl.)	124 803	147 954
Øvrige kortsiktige fordringer	183 867	68 003
Fordringer	1 202 532	825 923
Avsetning for tap på fordringer 31.12		
Avsetning for tap på kundefordringer 1.1.	-41 204	-21 220
Årets endring i avsetning til tap på krav	-8 522	-19 984
Avsetning for tap på fordringer 31.12	-49 726	-41 204
Årets konstanterte tap		
Årets konstanterte tap	6 230	6 848
Kundefordringer pålydende 31.12		
Ikke forfalte fordringer	187 649	166 326
Forfalte fordringer 1-30 dager	44 792	17 325
Forfalte fordringer 30-60 dager	6 533	4 745
Forfalte fordringer 60-90 dager	2 073	946
Forfalte fordringer over 90 dager	34 903	34 649
Kundefordringer pålydende 31.12	275 951	223 991

Arsregnskap

Note 15 - Kontanter og bankinnskudd

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Innestående skattetrekksmidler	512 586	486 016
Andre bundne konti	89 775	85 579
Sum bundne bankinnskudd	602 362	571 594
Bankinnskudd og kontanter som ikke er bundet	43 790	41 761
Sum bankinnskudd og kontanter	646 152	613 355

Oslo universitetssykehus HF har en kredittramme på 3.893 mill. kroner tilknyttet konsernkontoordningen. Av trekkrammen er det benyttet 2.772 mill. kroner.

Trekk på konsernkontoordning er klassifisert som kortsiktig gjeld i Helse Sør-Øst RHF og i foretaksgruppen.

Arsregnskap

Note 16 - Egenkapital

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	Foretaks- kapital	Strukturfond	Annen innskutt egenkapital	Fond for vurderings- forskjeller	Minoritets- interesser	Annen egenkapital	Total Egenkapital
EGENKAPITAL 31.12.15							
Inngående balanse 1.1	100		11 695 815		7 971	-3 558 595	8 147 291
Korrigeringer IB, spesifiser nedenfor						502	502
Åpningsbalanse korrigert	100		11 695 815		7 971	-3 558 093	8 147 793
Egenkapitaltransaksjoner, spesifiser nedenfor							
Rest virksomhetsoverdragelse Ahus			-2 227				-2 227
Fordeling av forskningsmidler vedtatt av generalforsamlingen						-5 000	-5 000
Overføring av strukturfond							
Minoritetsinteresse					502	-502	0
Årets resultat						110 675	110 675
Egenkapital 31.12.15	100		11 693 588		8 474	-3 450 921	8 251 241

	Foretaks- kapital	Strukturfond	Annen innskutt egenkapital	Fond for vurderings- forskjeller	Minoritets- interesser	Annen egenkapital	Total Egenkapital
EGENKAPITAL 31.12.16							
Inngående balanse 1.1	100		11 693 588		8 474	-3 450 921	8 251 241
Korrigeringer IB, spesifiser nedenfor						-502	-502
Åpningsbalanse korrigert	100		11 693 588		8 474	-3 451 423	8 250 739
Egenkapitaltransaksjoner, spesifiser nedenfor							
Fordeling av forskningsmidler vedtatt av generalforsamlingen						-5 000	-5 000
Overføring av strukturfond							
Minoritetsinteresse					-328	328	
Årets resultat						300 982	300 982
Egenkapital 31.12.16	100		11 693 588		8 146	-3 155 112	8 546 721

Arsregnskap

Note 17 - Pensjoner

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
<p>Oslo universitetssykehus HF har pensjonsordninger som omfatter i alt 62678 personer, hvorav 18938 er yrkesaktive 31726 er oppsatte og 12014 er pensjonister. Ordningene gir rett til definerede fremtidige ytelser etter sluttløsningsprinsippet. Disse er i hovedsak avhengige av antall opptjeningsår, stillingsfaktorer og lønnsnivå ved nådd pensjonsalder. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Foretakets pensjonsansvar i forhold til den ordinære tilfestede tjenstepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordningene. Feiløs kommunal pensjonsordning, pensjonsordningen for sykehusleger og pensjonsordningen for sykepleiere i Kommunal Landspensjonskasse, SPK, Akershus fylkeskommunale pensjonskasse og Oslo pensjonsforsikring AS. I tillegg til den ordinære tjenstepensjonsordningen kommer ytelser i form av Avtalefestet pensjon (AFP) til aldersgruppen 62 til og med 65 år. AFP etter 65 år er dekket med tilskudd og utjevnet på risikofellesskapet i den enkelte "multiemployer plan".</p>		
Pensjonsforpliktelse		
Brutto påløpte pensjonsforpliktelse	37 837 895	37 474 340
Pensjonsmidler	-33 023 988	-30 323 533
Netto pensjonsforpliktelse	4 814 006	7 150 806
Arbeidsgiveravgift på netto pensjonsforpliktelse	678 775	1 008 264
Ikke resultatført tap/(gev.) av estimat- og planavvik inkl. og	-7 429 886	-9 774 799
Netto balanseførte forpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift	-1 937 104	-1 615 729
Herav balanseført netto pensjonsforpliktelser inkl. aga	756 501	759 491
Herav balanseført netto pensjonsmidler inkl. aga	2 693 305	2 375 219
Spesifikasjon av pensjonskostnad		
Nåverdi av opptjente pensjonsrettigheter i året	1 604 550	1 875 690
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	979 078	890 609
Årets brutto pensjonskostnad	2 683 628	2 766 298
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-1 038 348	-922 721
Administrasjonskostnad	121 599	127 253
Netto pensjonskostnad inkl. adm. kost	1 666 680	1 970 831
Aga netto pensjonskostnad inkl. adm. kost	242 425	176 147
Resultatført aktuarielt tap/(gevinst)	284 985	806 082
Resultatført aga av aktuarielt tap/(gevinst)	37 353	113 658
Resultatført planendring	26 772	2 767
Årets netto pensjonskostnad	2 238 224	3 069 484
Økonomiske forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,6	2,7
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3,6	3,3
Årlig lønnsregulering	2,5	2,5
Årets pensjonsregulering	1,5	1,5
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,25	2,25

Pensjonskostnaden for 2016 er basert på forutsetninger i veiledning om pensjonsforpliktelser utarbeidet av Norsk regnskapsstiftelse.

Det er utarbeidet et beste estimat for pensjonsforpliktelser pr. 31.12.2016 basert på de økonomiske forutsetningene som er angitt for 2016. Basert på avkastningen i pensjonskassene for 2016 er det også vist et beste estimat for pensjonsmidlene pr. 31.12.2016. Pensjonsordningen tilfredsstiller kravene i Lov om offentlig tjenstepensjon.

Demografiske forutsetninger

Med hensyn på dødelighet og uføretet mv. er det i beregningene benyttet forutsetninger som i pensjonskassens forsikningstekniske beregningsgrunnlag.

	2016	2015					
Anvendt dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE					
Forventet uttakshyppighet AFP	15-46%	15-46%					
Frivillig avgang for sykepleiere (I %)							
Alder år	<20	20-23	24-25	26-30	31-45	46-50	>50
Sykepleiere							
Frivillig avgang for sykehusleger og fellesordning (I %)							
Alder år	<20	20-23	24-25	26-30	31-45	46-50	>50
Sykehusleger							
Fellessordning							

Arsregnskap

Note 18 - Andre avsetninger for forpliktelser

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Tariffestet utdanningspermisjon	265 094	239 092
Investeringsstilskudd	739 255	777 757
Andre avsetninger for forpliktelser	*) 324 030	269 311
Sum avsetning for forpliktelser	1 328 379	1 286 160

*) Utsatt inntekt på investeringstilskudd utover HSØ

Avsetning for overlegepermisjoner omfatter 1564 overlege- og psykologspesialistårsverk.

Uttakstilbøyeligheten er satt fra 50% til 60,6 % for overlegestillingene og 50% til 60,6% for psykologspesialister

Overordnede leger og spesialister i Oslo universitetssykehus HF har avtalesfestet rett til fire måneders studiepermisjon hvert femte år.

Under permisjonen mottar overlegene og spesialistene lønn. Lønnen kostnadsføres og avsettes som en langsiktig forpliktelse etter

hvert som retten opparbeides. Uttakstilbøyeligheten kan variere mellom foretak i Helse Sør-Øst og internt mellom de enkelte

avdelinger i foretakene.

Arsregnskap

Note 19 - Kortsiktig gjeld

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Annen kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	538 250	490 892
Kortsiktig gjeld til foretak i foretaksgruppen Helse Sør-Øst	3 005 347	2 759 937
Påløpte feriepenge	1 233 551	1 206 161
Påløpte lønnskostnader	421 792	255 956
Forskudd fra kunder	3 321	3 828
Annen kortsiktig gjeld	*	1 181 691
Annen kortsiktig gjeld	6 447 357	5 898 466

*) Forpliktelser overførbare forskningsprosjekt 970 mill, andre påløpne kostnader 307 mill

*) Avsetning for pasientskadeerstatning inkludert med 1,6 mill

Arsregnskap 2016

Note 20 – Nærstående parter

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

Oslo universitetssykehus er 100 % eid av Helse Sør-Øst RHF.

Transaksjoner med andre helseforetak er i hovedsak knyttet til oppgjør for gjestepasienter. Det vil si pasienter bosatt i eget opptaksområde og som på grunn av midlertidig opphold, fritt sykehusvalg eller manglende kompetanse eller kapasitet i eget foretak får behandling i et annet helseforetak innen regionen, i annen region eller private sykehus eller andre helseregioner har avtale med.

Oslo universitetssykehus kjøp fra andre helseforetak/sykehus utgjorde 377 mill kroner i 2016 mot 394 mill kroner i 2015. Tilsvarende solgte Oslo universitetssykehus behandlingsaktivitet / tjenester til andre helseforetak, i og utenfor egen region, for til sammen 2.595 mill kroner i 2016 mot 2.630 i 2015.

Utover dette er det ordinære kjøp av medikamenter fra Sykehusapotekene HF, ordinære kjøp av medisinsk forbruksmateriell fra den regionale leverandøren Forsyningssenteret, og kjøp av IKT- og HR tjenester av den regionale tjenesteleverandøren Sykehuspartner. Forsyningssenteret og Sykehuspartner er avdelinger innunder Helse Sør-Øst RHF.

Det er etablert rutiner som skal bidra til å sikre at ansatte som er ansvarlig for, eller har innflytelse på inngåelse av vesentlige innkjøps- og/eller salgssavtaler ikke sitter med verv eller har andre relasjoner til leverandører eller kunder mv som kan tenkes å komme i konflikt deres rolle i foretakene.

Det er gjennomført en kartlegging, og ingen ledende ansatte/styremedlemmer i Oslo universitetssykehus har roller, ansvar og/eller verv som kan tenkes å komme i konflikt med relasjoner foretaket har til andre aktører.

Leieavtaler

Helseforetak har anledning til å inngå finansielle leiekontrakter, jfr Helseforetaksloven § 33 og vedtektene til NN HF § 12. De finansielle leieavtalene er balanseført til verdien av vederlaget i leieavtalen, og avskrives over eiendelens levetid, fordelt på de ulike delkomponentene.

Arsregnskap

Note 21 - Eiers styringsmål

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
Årsresultat	300 982	110 675
Overføring fra strukturfond		
Korrigering for endrede levelider		
Korrigert resultat	300 982	110 675
Endrede pensjonskostnader som er blitt hensyntatt i resultat		
Resultat jf økonomiske krav fra HOD	300 982	110 675
Foretaksgruppens styringsmål	225 000	175 000
Avvik fra resultatkrav	75 982	-64 325

Arsregnskap 2016

Note 22 Betingede utfall

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

Sykehotell AS har inngått avtale om negativ pantsettelse ved at selskapet forplikter seg overfor långiver til ikke å frivillig pantsette sine aktiva (helt eller delvis) til andre kreditorer så lenge lånet i DnBNOR løper.

I forbindelse med omdanningen til helseforetak tok Rikshospitalet HF, som heleid datterforetak av Helse Sør-Øst RHF, over alle formuesposisjoner knyttet til offentlige virksomheter innen spesialisthelsetjenestene, somatisk helsevern, psykisk helsevern, rehabiliterings- og habiliteringstjenester, medisinsk nødmeldetjeneste og ambulansetjenester. Alle formaliteter i forbindelse med overdragelse av eiendomsretten, herunder tinglysing i grunnboken, er ikke ferdig behandlet.

Det norske radiumhospital HF, som pr. 1. januar 2005 ble slått sammen med Rikshospitalet HF i Rikshospitalet HF (senere innfusjonert i Oslo universitetssykehus HF), har tidligere bakgrunn som en separat stiftelse. Grensesnitt stiftelse/statlig eierskap er pr. 31. desember ikke avklart med hensyn til eiendomsoverdragelse og verdier. Stiftelsen er ikke oppløst.

Arsregnskap 2015

Note 23 - Universiteter og høyskolars rettigheter til arealer i HF

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

Oslo universitetssykehus HF skal tre inn i de pliktene som staten som sykehuseier hadde overfor universiteter og høyskoler da nåværende Helse Sør-Øst RHF overtok ansvaret for å sørge for spesialisthelsetjenesten i helseregion sør-øst. Samarbeidet om studentundervisning mellom Oslo universitetssykehus HF, Universitetet i Oslo og høyskolene skal reguleres i egne avtaler.

Foretakene kan ikke selge, pantsette eller på annen måte overdra faste eiendommer hvor rettighetshaver har rettigheter, uten skriftlige samtykke fra Utdannings- og forskningsdepartementet, eller det departementet som gir slik myndighet.

Arsregnskap

Kontantstrømoppstilling

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	2016	2015
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:		
Årsresultat	300 982	110 675
Tap/gevinst ved avgang anleggsmidler	-147 332	-122 688
Ordinære avskrivninger	899 930	859 649
Nedskrivninger varige driftsmidler og finansielle anleggsmid	0	24 126
Øvrige resultatposter uten kontanteffekt	-472 272	-461 847
Endring i omløpsmidler	-200 315	104 559
Endring i kortsiktig gjeld	625 649	-1 148 444
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i	-321 376	778 065
Inntektsført investeringstilskudd	-69 325	-58 287
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	615 941	85 808
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:		
Innbetalinger ved salg av driftsmidler	26 645	141 850
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler	-712 673	-585 528
Avgang anleggsmidler uten kontanteffekt	0	0
Innbetalinger av avdrag på utlån (langs.fordringer)	0	0
Utbetalinger ved utlån (langs.fordringer)	-29 694	-12 620
Innbetalinger ved salg av andre finansielle eiendeler	0	56 427
Utbetalinger ved kjøp av andre finansielle eiendeler	-49 972	-101 881
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-765 695	-501 752
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	149 516	228 536
Innbetalinger ved nedbetaling av langsiktig fordring	99 483	305 217
Endring driftskreditt	0	0
Innbetalinger ved opptak av øvrig kortsiktig gjeld	0	0
Utbetalinger ved nedbetaling av gjeld	-120 782	-86 930
Innbetaling av investeringstilskudd	97 259	0
Endring øvrige langsiktige forpliktelser	-37 988	-12 389
Endring foretakskapital uten kontanteffekt	-5 000	-7 227
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	182 489	427 207
Netto endring i likviditetsbeholdning	32 735	11 263
Likviditetsbeholdning pr 01.01.	613 417	602 154
Likviditetsbeholdning innfusjonert virksomhet		
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr 31.12	646 152	613 417
Ubenyttet trekkramme 31.12	1 122 375	1 162 680
Likviditetsreserve 31.12	1 768 527	1 776 097
Innvilget trekkramme 31.12.	3 895 000	3 509 000
Bankinnskudd, kontanter o.l.	646 152	613 417

Arsregnskap

Resultatregnskap 01.01 - 31.12

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	Note	2016	2015
DRIFTSINTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Basisramme	2	11 937 036	12 345 210
Aktivitetsbasert inntekt	2	8 273 394	8 060 502
Annen driftsinntekt	2	2 041 136	1 968 979
Sum driftsinntekter		22 251 566	22 374 690
Kjøp av helsetjenester	3	606 238	653 115
Varekostnad	4	2 789 392	2 567 553
Lønn og annen personalkostnad	5	14 734 191	15 197 300
Ordinære avskrivninger	11	890 271	849 590
Nedskrivning	11	0	24 126
Annen driftskostnad	6	2 945 639	2 982 605
Sum driftskostnader		21 965 731	22 274 290
Driftsresultat		285 835	100 401
FINANSINTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekt	7	47 921	61 117
Nedskrivning av finansielle anleggsmidler			
Finanskostnad	7	51 102	73 819
Netto finansposter		-3 181	-12 702
Resultat før skattekostnad		282 653	87 699
Skattekostnad på ordinært resultat			
Ekstraordinære poster			
ÅRSRESULTAT		282 653	87 699
Minoriteters andel av årsresultatet			
OVERFØRINGER			
Overført til annen innskutt egenkapital			
Overført til/fra fond for vurderingsforskjeller			
Overføringer til/fra annen egenkapital		282 653	-87 699
Overført minoritet			
Sum overføringer		282 653	-87 699

Arsregnskap

Balanse per 31.12

Oslo universitetssykehus HF

(Alle tall i NOK 1000)

	Note	2016	2015
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immatrielle eiendeler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel			
Sum immaterielle eiendeler			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	11	9 244 927	9 614 397
Medisinskteknisk utstyr, inventar, transportmidler og lignende	11	1 599 460	1 606 497
Anlegg under utførelse	11	644 506	355 067
Sum varige driftsmidler		11 488 893	11 575 961
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap/- foretak	12	55 088	55 088
Investeringer i FKV og TS	12	20 100	20 100
Investeringer i andre aksjer og andeler	12	302 991	257 978
Andre finansielle anleggsmidler	13	3 718 739	3 329 871
Pensjonsmidler	17	2 693 605	2 375 219
Sum finansielle anleggsmidler		6 790 523	6 038 257
Sum anleggsmidler		18 279 417	17 614 218
Omløpsmidler			
Varer	4	87 482	86 117
Fordringer			
Fordringer	14	1 176 594	802 040
Sum fordringer		1 176 594	802 040
Bankinnskudd, kontanter o.l.	15	596 527	568 829
Sum omløpsmidler		1 773 120	1 456 986
SUM EIENDELER		20 140 019	19 071 204

EGENKAPITAL OG GJELD**Egenkapital****Innskutt egenkapital**

Foretakskapital		100	100
Strukturfond			
Annen innskutt egenkapital		11 692 995	11 692 995
Sum innskutt egenkapital	16	11 693 095	11 693 095

Opptjent egenkapital

Fond for vurderingsforskjeller

Minoritetsinteresser

Annen egenkapital		-3 267 211	-3 549 864
Sum opptjent egenkapital	16	-3 267 211	-3 549 864
Sum egenkapital		8 425 884	8 143 231

Gjeld**Avsetning for forpliktelser**

Pensjonsforpliktelser	17	740 268	745 444
Utsatt skatt			
Andre avsetninger for forpliktelser	18	1 341 978	1 300 064
Sum avsetninger for forpliktelser		2 082 247	2 045 508

Annøn langsiktig gjeld

Øvrig langsiktig gjeld	13	2 217 582	2 087 317
Sum annøn langsiktig gjeld		2 217 582	2 087 317

Kortsiktig gjeld

Driftskreditt

Betalt skatt

Skyldige offentlige avgifter		994 799	924 090
Annen kortsiktig gjeld	19	6 419 507	5 871 058
Sum kortsiktig gjeld		7 414 306	6 795 148

Sum gjeld		11 714 135	10 927 973
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		20 140 019	19 071 204

Oslo, _____

Gunnar Bovim
StyrelederAnne Carine Tanum
Nestleder

Berit Kjøll

Bjørg Månum Andersson

Ole Petter Ottersen

Aasmund Magnus Bredeli

Svein Erik Urstrømmen

Else Lise Skjæret-Larsen

Bjørn Erikstein
Administrerende direktør

Arsregnskap

Balanse per 31.12

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	Note	2016	2015
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Immaterielle eiendeler	10	337	193
Utsatt skattefordel	9	220	
Sum immaterielle eiendeler		557	193
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	11	9 439 380	9 811 612
Medisinskteknisk utstyr, inventar, transportmidler og lignende	11	1 614 909	1 625 238
Anlegg under utførelse	11	644 506	355 067
Sum varige driftsmidler		11 698 795	11 791 917
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap/- foretak			
Investeringer i FKV og TS	12	20 100	81 771
Investeringer i andre aksjer og andeler	12	369 622	257 978
Andre finansielle anleggsmidler	13	3 718 739	3 329 871
Pensjonsmidler	17	2 693 605	2 375 219
Sum finansielle anleggsmidler		6 802 067	6 044 840
Sum anleggsmidler		18 501 418	17 836 950
Omløpsmidler			
Varer			
Varer	4	98 815	96 748
Fordringer			
Fordringer	14	1 202 532	825 923
Sum fordringer		1 202 532	825 923
Bankinnskudd, kontanter o.l.	15	646 152	613 355
Sum omløpsmidler		1 848 684	1 536 026
SUM EIENDELER		20 448 917	19 372 976

EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Foretakskapital		100	100
Strukturfond			
Annen innskutt egenkapital		11 693 588	11 693 588
Sum innskutt egenkapital	16	11 693 688	11 693 688
Opptjent egenkapital			
Fond for vurderingsforskjeller			
Minoritetsinteresser		8 146	8 474
Annen egenkapital		-3 155 112	-3 450 920
Sum opptjent egenkapital	16	-3 146 966	-3 442 446
Sum egenkapital		8 546 722	8 251 242
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	17	756 501	759 491
Utsatt skatt		7 255	6 090
Andre avsetninger for forpliktelser	18	1 328 379	1 286 160
Sum avsetninger for forpliktelser		2 092 135	2 051 740
Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld	13	2 354 042	2 236 113
Sum annen langsiktig gjeld		2 354 042	2 236 113
Kortsiktig gjeld			
Driftskreditt			
Betalbar skatt	9	904	
Skyldige offentlige avgifter		1 007 757	935 416
Annen kortsiktig gjeld	19	6 447 357	5 898 466
Sum kortsiktig gjeld		7 456 017	6 833 881
Sum gjeld		11 902 195	11 121 734
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		20 448 917	19 372 976

Oslo, _____

Gunnar Bovim
StyrelederAnne Carine Tanum
Nestleder

Berit Kjøll

Bjørg Månum Andersson

Ole Petter Ottersen

Aasmund Magnus Bredeli

Svein Erik Urstrømmen

Else Lise Skjæret-Larsen

Bjørn Erikstein
Administrerende direktør

Arsregnskap

Resultatregnskap 01.01 - 31.12

Oslo universitetssykehus Foretaksgruppen

(Alle tall i NOK 1000)

	Note	2016	2015
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Basisramme	2	11 937 036	12 345 210
Aktivitetsbasert inntekt	2	8 273 394	8 060 502
Annen driftsinntekt	2	2 213 399	2 113 450
Sum driftsinntekter		22 423 829	22 519 161
Kjøp av helsetjenester	3	614 279	652 549
Varekostnad	4	2 834 166	2 605 551
Lønn og annen personalkostnad	5	14 819 047	15 272 506
Ordinære avskrivninger	11	899 930	859 649
Nedskrivning	11	0	24 126
Annen driftskostnad	6	2 941 016	2 975 615
Sum driftskostnader		22 108 438	22 389 996
Driftsresultat		315 391	129 165
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekt	7	48 488	66 991
Nedskrivning av finansielle anleggsmidler			
Finanskostnad	7	61 049	84 494
Netto finansposter		-12 561	-17 503
Resultat før skattekostnad		302 830	111 662
Skattekostnad på ordinært resultat	9	1 849	987
Ekstraordinære poster			
ARSRESULTAT		300 982	110 675
Minoriteters andel av årsresultatet			
OVERFØRINGER			
Overført til annen innskutt egenkapital			
Overføringer til/fra annen egenkapital		-300 982	-110 675
Overført minoritet			
Sum overføringer		-300 982	-110 675

ÅRSREGNSKAP FOR REGNSKAPSÅRET 2016 - GENERELL INFORMASJON

Journalnummer: 2017 572761

Enheten

Organisasjonsnummer: 993 467 049
Organisasjonsform: Annet foretak iflg. særsk. lov
Foretaksnavn: OSLO UNIVERSITETSSYKEHUS HF
Forretningsadresse: Tårnbygget
Kirkeveien 166
0450 OSLO

Regnskapsår

Årsregnskapets periode: 01.01.2016 - 31.12.2016

Konsern

Morselskap i konsern: Ja
Konsernregnskap lagt ved: Ja

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet: Ja
Benyttet ved utarbeidelsen av
årsregnskapet til selskapet: Regnskapslovens alminnelige regler
Benyttet ved utarbeidelsen av
årsregnskapet til konsernet: Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet: Vidar Nygaard, Regnskapsleder
Dato for fastsettelse av årsregnskapet: 22.03.2017

Grunnlag for avgivelse

År 2016: Årsregnskap er elektronisk innlevert.
År 2015: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2016.

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 04.07.2017

Årsberetning 2016

Virksomhetens art.....	2
Organisering	2
Pasientbehandling.....	3
Somatikk.....	4
Psykisk helsevern	7
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	7
Prehospitale tjenester.....	8
Ventende og ventetider.....	8
Fristbrudd	9
Pasientsikkerhet.....	10
Brukermedvirking	11
Opplæring av pasienter og pårørende.....	12
Forskning.....	12
Innovasjon og næringsutvikling	13
Utdanning	13
Bemanning.....	15
Planlagt arbeidstid	15
Gjennomstrømming.....	16
Sykefravær.....	16
Personell- og kompetansebehov	16
Helse, miljø sikkerhet.....	17
Likestilling og likeverd	18
Innsatsfaktorer i virksomheten	18
Legemidler, implantater og medisinske forbruksvarer.....	18
IKT	19
Medisinskteknisk utstyr.....	19
Bygninger og arealer	19
Tilsyn.....	20
Ytre miljø	20
Framtidsutsikter.....	21
Oppdrag og bestilling 2017 fra Helse Sør-Øst RHF	21
Driftsøkonomi og investeringer i driften.....	21
Utvikling av virksomheten	22
Nedslitt bygningsmasse.....	22
Utvikling av Oslo universitetssykehus	22
IKT	22
Fortsatt drift.....	23
Resultat, investeringer, finansiering og likviditet	23
Økonomisk resultat.....	23
Investeringer.....	23
Finansiell stilling og risiko	23
Eiers økonomiske styringsmål.....	25
Disponering av årsresultatet	25

Virksomhetens art

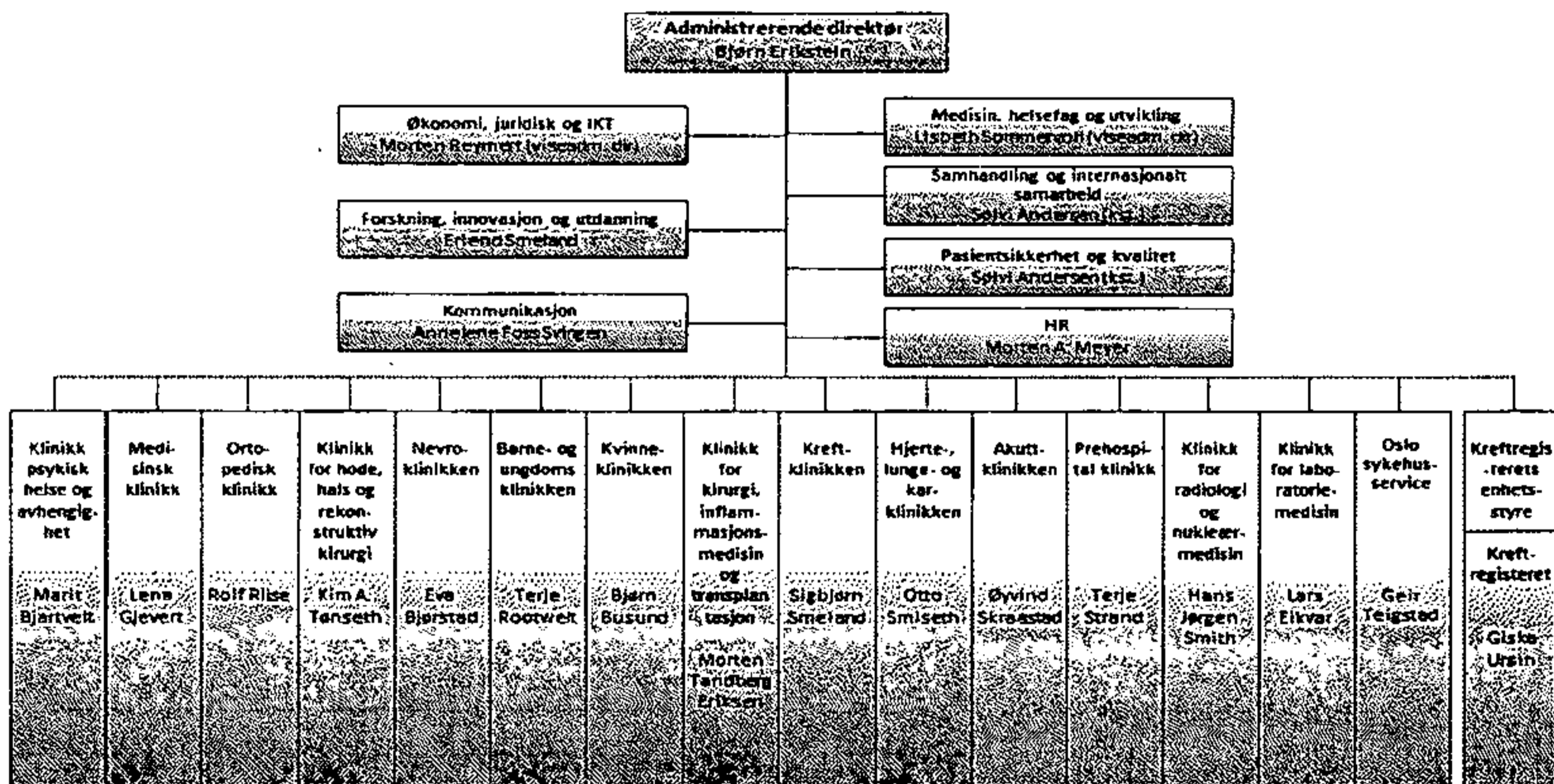
Oslo universitetssykehus HF er Norges største helseforetak med nasjonale oppgaver innen spesialisert medisin i tillegg til tjenesteansvar for Helseregion Sør-Øst og område- og lokalsykehusfunksjoner for sykehusområde Oslo. Foretaket har stor aktivitet innen forskning, utøvende behandling, opplæring, utdanning og innovasjon.

Helseforetaket ble stiftet 1. desember 2008 med en sammenslåing av virksomhetene i Aker universitetssykehus HF, Rikshospitalet HF og Ullevål universitetssykehus HF. Virksomheten strekker seg tilbake til 1826.

Hovedkontoret og det meste av virksomheten ligger i Oslo med store sykehusanlegg på Aker sykehus, Radiumhospitalet, Rikshospitalet og Ullevål sykehus. I tillegg har Oslo universitetssykehus virksomhet flere steder i Oslo og i Asker, i Bærum og på Geilo.

Organisering

Virksomheten i Oslo universitetssykehus HF var i 2016 organisert i femten klinikker med felles medisinske støttefunksjoner organisert i Akuttklinikken, Prehospital klinikk, Klinikk for radiologi og nukleærmedisin og Klinikk for laboratoriemedisin. Driftstjenester er samlet i Oslo sykehusservice. Krefregisteret har eget enhetsstyre sammensatt av medlemmer fra alle helseregionene.

Organisasjonskart per desember 2016.

Oslo universitetssykehus har også virksomhet organisert i egne selskaper. Konsernet Oslo universitetssykehus består av helseforetaket, tre heleide og et deleid aksjeselskap. I tillegg kommer et 50 prosent eid tilknyttet aksjeselskap. Selskapene er av ulik størrelse og driver innen ortopediske hjelpemidler, fremstilling av radiofarmaka, forskning, næringsutvikling, parkering og eiendom.

Som ved de fleste store norske helseforetak er driftstøttefunksjoner ved Oslo universitetssykehus organisert samlet i en enhet – Oslo sykehusservice. Enhetens hovedmål er å bidra til en effektiv drift av kjernevirksomheten. Dette underbygges ved at støttetjenestene yter sine leveranser etter klinikkens prioritering og bestillinger. Tjenesteleveransene er blant annet innenfor service- og driftsoppgaver samt transaksjonstunge og regelstyrte oppgaver med stort behov for harmonisering på tvers av organisasjonen.

I 2016 ble det gjennomført endringer i stab og utarbeidet forslag til ny organisering i fire av de nyetablerte klinikkene. Viktige målsettinger med organisasjonsendringene er styrket stedlig ledelse, redusert kontrollspenn for ledere, kortere lederlinjer internt i klinikkene og organisering ut fra oppgaveløsning. Organiseringsarbeidet vil fortsette i 2017.

Overtakelse av Rettsmedisinske fag

Rettsmedisinske fag ble med virkning fra 1. januar 2017 overdratt fra Folkehelseinstituttet til Oslo universitetssykehus. Rettsmedisin yter tjenester til rettspleien og er ikke pasientrettet. Overtakelsen er en fortsettelse av et allerede langvarig faglig samarbeid med flere miljøer i Oslo universitetssykehus. Virksomheten blir organisert som en egen avdeling i Klinikk for laboratoriemedisin.

Pasientbehandling

Oslo universitetssykehus gjennomførte i 2016 om lag 1 million pasientkontakter innen somatikken, 155 000 innen psykisk helse og omlag 26 000 innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Den samlede pasientaktiviteten var på alle tre områder høyere enn i 2015. Aktiviteten innenfor somatikken svarte til oppdrag fra eier. Innenfor psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling var aktiviteten på de fleste områder høyere enn i oppdraget. Det var imidlertid lavere dagbehandlingsaktivitet innenfor barne- og ungdomspsykiatrien og færre heldøgnsopphold innenfor rusbehandling.

Med en lovendring fra 1. november 2015 skal Oslo universitetssykehus gi alle henviste pasienter en bindende frist for når helsehjelpen ved helseforetaket skal være satt i gang. Dersom fristen ikke overholdes skal helseforetaket melde forholdet til Helseøkonomiforvaltningen (HELFO) som vil finne tilbud hos annen behandler. Oslo universitetssykehus har gjennom 2016 arbeidet særskilt for å sikre pasientene helsehjelp innen gitt frist. I 2016 ble fire pasienter overført til HELFO.

Oslo universitetssykehus har innført 28 pakkeforløp for kreft. Samledata for 2016 viser at 72 prosent av nydiagnostiserte kreftpasienter ble utredet og behandlet i pakkeforløp. Andelen kreftpasienter som i 2016 ble behandlet innen normert forløpstid var 63 prosent, en forbedring fra 58 prosent i 2015, men fortsatt under det nasjonale målet om 70 prosent. Utfordringene i forløpstider har vært størst innen gynekologisk kreft og prostatakreft. Det er størst utfordringer i forløpstidene for pasienter som henvises fra andre helseforetak. Forsløpskoordinatorer bidrar til gjennomføringen av forløpene som går på tvers av ulike organisatoriske enheter. Pasienter og ansatte opplever at pakkeforløp for kreftbehandling gir større forutsigbarhet for pasientene og bedre samhandling i hele behandlingsforløpet. Pakkeforløp vil også bli innført innen andre fagområder.

Kontinuerlig og systematisk forbedringsarbeid er en del av helseforetakets politikk for å øke kvaliteten i virksomheten og utnytte ressursene best mulig. Alle klinikker har oppdrag om å arbeide systematisk med forbedringsarbeid.

Somatikk

Det var flere pasientkontakter i somatikken i 2016 enn i 2015. En del av økningen skyldes at i 2016 ble flere yrkesgrupper godkjent for å utføre selvstendige konsultasjoner i regelverket for innsatsstyrt finansiering. Vridning mellom omsorgsnivåene med en reduksjon i antall heldøgnsopphold og økning i dagopphold og poliklinikk i 2016 er for en stor del forårsaket av kategoriseringsendringer ved innføring av nytt nasjonalt system og ikke reell endring i utført aktivitet.

Sykehusopphold	2016	Δ %	2015	2014	2013	2012
Heldøgnsopphold	106 078	-2,3	108 536	104 189	102 280	102 018
Dagopphold	83 918	6,4	78 891	70 272	68 496	67 563
Polikliniske konsultasjoner	819 888	6,3	770 959	738 071	725 233	714 119
Liggedøgn dognbehandling	471 427	-0,8	475 264	464 402	475 763	480 665
DRG-poeng *	233 203	1,6	229 502	221 631	217 602	209 771

*Døgn/dag/poliklinikk

Målt i antall sammenlignbare poeng ut fra diagnoserelaterte grupper (DRG-poeng etter 2015-grupper) var den samlede somatiske aktiviteten utført ved Oslo universitetssykehus om lag som planlagt for 2016 og 1,8 prosent høyere enn i 2015.

Behandlingsområder med størst vekst i aktivitet i 2016 var innenfor øre-nese-hals, gynekologi, fødsler, revmatologi, hud og infeksjonssykdommer og blodsykdommer.

Oslo sykehusområde

Om lag en tredjedel av aktiviteten til Oslo universitetssykehus er i hovedsak lokalt baserte tjenester til befolkningen i Oslo sykehusområde. Oslo sykehusområde består av tolv av femten bydeler i Oslo kommune. Oslo universitetssykehus har lokalsykehusansvar for befolkningen i seks bydeler. Av de øvrige betjener Diakonhjemmet Sykehus og Lovisenberg Diakonale Sykehus tre bydeler hver. Oslo universitetssykehus tilbyr mer spesialiserte tjenester til alle innbyggerne i Oslo sykehusområde. Bydelene Alna, Grorud og Stovner hører til Akershus sykehusområde.

Antall DRG-poeng i Oslo sykehusområde	2016	Δ %	2015
Oslo universitetssykehus opptaksområde	51 884	2,1	50 824
Diakonhjemmet Sykehus	18 030	1,7	17 733
Lovisenberg Diakonale Sykehus	21 224	6,8	19 875
Oslo sykehusområde totalt	91 138	3,1	88 432

Innenfor Oslo universitetssykehus' opptaksområde (lokalsykehusområde) var det i 2016 en vekst i antall DRG-poeng på 2,1 prosent. Inkludert behandlingstjenester Oslo universitetssykehus ga innbyggere i opptaksområdene til Lovisenberg Diakonale sykehus og Diakonhjemmet sykehus, økte Oslo universitetssykehus sine behandlingstjenester i Oslo sykehusområde med 3,1 prosent i 2016.

Regionale og nasjonale behandlingstjenester

Målt i DRG-poeng er i underkant av 2/3 av Oslo universitetssykehus sitt samlede somatiske pasienttilbud innen regionale, flerregionale og nasjonale spesialisthelsetjenester. Ved utgangen av 2016 ivaretok Oslo universitetssykehus 30 av totalt 42 nasjonale behandlingstjenester, 7 flerregionale behandlingstjenester og 24 av landets 51 kompetansetjenester for enkelte diagnosegrupper.

Behandling av pasienter bosatt i Helseregion Sør-Øst

Oslo universitetssykehus sitt omfattende regionale behandlingsansvar gjør at helseforetaket samlet yter en større andel aktivitet til pasienter bosatt i de andre sykehusområdene i Helseregion Sør-Øst enn til pasienter i Oslo sykehusområde.

Antall DRG-poeng i Helse Sør-Øst	2016	Δ %	2015
Oslo sykehusområdet	91 138	3,1	89 671
Andre Sykehusområder i Helse Sør-Øst	120 579	0,9	120 200
Østfold sykehusområde	14 860	-4,7	15 659
Akershus sykehusområde	30 693	0,1	31 003
Vestre Viken sykehusområde	26 680	5,2	25 593
Innlandet sykehusområde	18 830	-1,1	19 035
Telemark/Vestfold sykehusområde	19 146	4,7	18 414
Sørlandet sykehusområde	10 370	-1,9	10 495
Helse Sør-Øst totalt	211 717	1,8	209 871

Tabellen over viser antall DRG-poeng for pasienter behandlet ved Oslo universitetssykehus ut fra pasientenes bostedstilhørighet i Helseregion Sør-Øst. Innbyggere i sykehusområdene Vestre Viken og Telemark/Vestfold økte bruken av Oslo universitetssykehus mest fra 2015 til 2016. Det var en reduksjon i behandling av pasienter fra Østfold, Sørlandet og Innlandet sykehusområder.

Behandling av pasienter bosatt utenfor Helse Sør-Øst

Samlet antall DRG-poeng for behandling av pasienter bosatt utenfor Helseregion Sør-Øst utgjorde 7,1 prosent av den samlede aktiviteten i 2016.

Antall DRG-poeng*	2016	Δ %	2015	2014	2013
Helseregion Vest	6 282	3,7	6 057	6 157	6 010
Helseregion Midt	4 500	0,8	4 465	4 647	4 311
Helseregion Nord	4 388	2,2	4 293	4 373	3 822
Utlandet	1 420	5,8	1 342	1 256	1 127
Sum	16 590	2,7	16 157	16 433	15 270

*DRG-poeng uten korrigeringer for feil i rapportering av utførende helsepersonell og flere konsultasjoner samme dag.

EUs pasientrettighetsdirektiv trådte i kraft i Norge den 1. mars 2015. Pasienter fra andre EØS-land vil ha rett til å motta planlagt sykehusbehandling i Norge. Det har i 2016 vært en økning på 5,8 prosent i antallet DRG-poeng for behandling av pasienter bosatt i utlandet.

Kirurgi

Det ble gjennomført i alt 53 926 operasjoner ved Oslo universitetssykehus i 2016. Kirurgi ble tilført ekstra ressurser i 2015, noe som er med å forklare økningen antall gjennomførte operasjoner i 2016.

Antall	2016	Δ %	2015	2014	2013
Operasjoner totalt	53 926	3,2 %	52 263	51 900	49 314*
Øyeblikkelig hjelp operasjoner	14 113	-4,6 %	14 794	14 139	
Planlagte operasjoner strøket	3 097	0,7 %	3 075	3 144	
Respiratordøgn	8 319	6,7 %	7 796	7 705	8 424

Antallet traumecallinger ble i 2013 inkludert i antallet operasjoner.

I 2016 var det en reduksjon i antall øyeblikkelig hjelp operasjoner, som til sammen utgjorde 26,2 prosent av samlet antall operasjoner.

Helseforetaket planlegger og gjennomfører operasjonsprogrammet for en best mulig utnyttelse av operasjonskapasiteten. Målsetningen er en effektiv operasjonsvirksomhet hvor antall strykninger holdes under 5 prosent. I 2016 strøk Oslo universitetssykehus 3 097 operasjoner, som er 7,2 prosent av planlagte operasjoner mot 7,5 prosent i 2015. Strykningene grupperes i fire årsakskategorier:

Årsak til andel av planlagte operasjoner strøket	2016	2015	2014
Planleggingsårsaker	31 %	36 %	37,1 %
Ressursårsaker	22 %	14 %	12,5 %
Medisinske årsaker	26 %	25 %	23,6 %
Øvrige årsaker (herunder fortrenget av øyeblikkelig hjelp)	21 %	24 %	26,7 %

Innsatsen for bedre planlegging har ført til at andelen strykninger som følge av mangelfull planlegging er redusert og at ressursårsaker relativt er blitt en større grunn til at planlagte operasjoner strykes.

Diagnostikk

Som del av pasientbehandlingen i Oslo universitetssykehus samt for å understøtte utredning og oppfølging i andre helseforetak og primærhelsetjenesten, har helseforetaket en omfattende aktivitet innen diagnostiske tjenester. Tilpassede og effektive støttefunksjoner er nødvendig for god pasientbehandling i hele pasientforløpet.

Antall	2016	Δ %	2015	2014	2013
MR-henvisninger	34 042	3,6	32 860	29 855	27 977
CT-henvisninger	66 287	2,5	64 654	59 499	56 621
PET/CT-henvisninger	5 277	2,8	5 131	4 504	4473
Farmakologiske analyser	342 654	15	297 359	247 053	236 015
Immunologiske analyser	624 377	9	513 073	526 935	497 743
Biokjemiske analyser	12 243 911	3	12 075 310	11 518 607	10 980 353
Analyser medisinsk genetikk	1 750 946	9	1 605 056	1 197 072	779 076
Mikrobiologiske analyser	919 846	15	798 858	805 998	794 031
Analyser patologi	550 658	-1	554 349	534 841	485 946
Obduksjoner	416	0	418	390	477

Etterspørselen etter bildediagnostikk har økt de siste årene og kapasiteten innen bildediagnostiske tjenester må stadig utvikles for å dekke behovet. Manglende kapasitet søkes løst ved omprioriteringer og andre tiltak som økt bruk av eksterne tjenester. Barn og pasienter med kreft blir prioritert, og for de fleste pakkeforløp har bildediagnostikk tilstrekkelig kapasitet. Innen prostatakreft brukes eksterne bildetjenester. For gynekologisk kreft og brystkreft er kapasiteten for henholdsvis MR-bilder og mammografi bedret i løpet av høsten 2016.

For laboratoriene har det også for 2016 vært en vekst i antall utførte analyser som på de fleste fagområder er større enn veksten i klinisk aktivitet. For mikrobiologiske analyser har det vært en markant økning, hovedsakelig som følge av overtakelsen av prøver fra Olafia-klinikken. Også for farmakologi er veksten stor for 2016. Veksten i antall analyser er for flere fagområder nå størst for polikliniske pasienter. Det er fortsatt en klar tendens til flere og mer krevende undersøkelser per pasient. For medisinsk genetikk er det fortsatt vekst, men mindre enn tidligere år. Endringen er her mest uttalt for undersøkelser vedrørende arvelig kreft. Det er imidlertid økende vekst for andre genetiske undersøkelser. For patologi er det ikke økning i antall rekvisisjoner, men imidlertid et økende antall spesialanalyser knyttet til den enkelte utredning.

Psykisk helsevern

Innen psykisk helsevern var det i 2016 flere heldøgnsopphold, flere liggedager og flere polikliniske konsultasjoner enn i 2015. Deler av økningen kan forklares med at det i noen uker i 2015 var redusert aktivitet både i forbindelse med flytting av poliklinikkene i Pilestredet og i Josefinesgate ved Josefinesgate DPS til samlokalisering i Nydalen DPS og flytting av poliklinikkene på Ryen og på Holmlia ved Søndre Oslo DPS til samlokalisering på Mortensrud i Oslo. Drift i nye lokaler i 2016 har gitt positive effekter og økt aktivitet.

Psykisk helsevern for voksne	2016	Δ %	2015	2014	2013	2012
Heldøgnsopphold	2 012	12,0	1 797	1 881	1 741	1 383
Polikliniske konsultasjoner	104 160	12,8	92 381	81 706	83 019	81 538
Liggedøgn døgntilrettelagt	73 942	2,6	72 075	73 892	78 988	88 794

Innen voksenpsykiatrien var det i 2016 flere heldøgnsopphold, polikliniske konsultasjoner og liggedøgn enn i 2015. Økning i antall døgnsopphold skyldes også noe kortere liggetider for noen behandlingsforløp. Økningen i antall konsultasjoner er blant annet en effekt av bedret organisering etter samlokalisering og flere behandlerstillinger ved de distriktpsikiatriske sentrene.

Psykisk helsevern for barn	2016	Δ %	2015	2014	2013	2012
Heldøgnsopphold	154	24,2	124	146	96	98
Dagopphold	3 237	-7,3	3 493	3 080	2 902	2 657
Polikliniske konsultasjoner	45 860	4,7	43 792	45 628	46 286	44 470
Liggedøgn døgntilrettelagt	5 372	-2,9	5 531	5 573	4 257	3 668

Også innen barne- og ungdomspsykiatrien var det flere heldøgnsopphold og polikliniske konsultasjoner enn i 2015. Antall liggedøgn er noe lavere i 2016 enn i 2015. Reduksjon i liggedøgn skyldes for en stor del at en døgnenhet hadde midlertidig redusert behandlerkapasitet på grunn av sykefravær. Det var stor pågang av pasienter med behov for døgnplass, med mange innleggelser av kort varighet. Færre dagopphold enn i 2015 skyldes tildels at høyt belegg på døgpostene medførte redusert kapasitet til dagbehandling.

Tverrfaglig spesialisert rusbehandling

I 2016 var det en reduksjon i antall døgntilrettelagt (utskrevne pasienter) innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Hovedårsaken er endret registreringspraksis. Antallet døgntilrettelagte er også redusert som følge av lengre liggetid per opphold. Dette er en følge av omlegging av driften ved en av behandlingseenhetene og av forebygging av behandlingsbrudd foretatt av pasienter.

Fra 2015 til 2016 økte antall polikliniske konsultasjoner. Økningen forklares hovedsakelig med økt pasienttilstrømning, samt at noen flere poliklinikker er blitt godkjent som refusjonsberettigede i siste kvartal av 2016.

Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	2016	Δ %	2015	2014	2013
Heldøgnsopphold	2 306	-19,0	2 848	3 093	2 857
Polikliniske konsultasjoner	23 915	14,6	20 869	12 243	8 375
Liggedøgn dognbehandling*	25 619	3,2	24 819	24 888	23 746

Prehospitale tjenester

Prehospital virksomhet ved Oslo universitetssykehus HF består av Akuttmedisinsk kommunikasjonsentral for Oslo, Akershus og Østfold samt Luftambulansse, Ambulansetjenesten og Avdeling for Pasientreiser.

Antall	2016	Δ %	2015	2014	2013
Ambulanseoppdrag	154 669	5,7	146 138	145 984	142 785
AMK-sentralen, telefoner inn*	172 903	12,1	154 234	133 532	128 832
Pasientreiser	782 981	5,9	741 576	731 156	704 317

*Tall fra 2014 og 2013 er før sammenslåing med AMK Østfold.

Antall ambulanseoppdrag økte med 5,7 prosent i 2016 i forhold til i 2015. Økningen i antall akuttoppdrag var på 3 prosent, mens hasteoppdrag var tilnærmet som i 2015. Overføring til Pasientreiser bidrar til en fortsatte nedgang i de planlagte ambulanseoppdragene som er redusert med fire prosent sammenlignet med 2015. Arbeidsfordelingen skjermer øvrig aktivitet og bidrar til bedre beredskap for akuttoppdragene.

Av henvendelse til Akuttmedisinsk kommunikasjonsentral i 2016 ble 91,7 prosent besvart innen kravet på 10 sekunder. Overtakelsen av akuttmedisinsk kommunikasjonsentral for Østfold 15. juni 2015 ga betydelig økt aktivitet. Økningen har bidratt med helårseffekt i 2016 og en aktivitetsøkning på 12,1 prosent. Etter overføringen er den akuttmedisinske sentralen ved Oslo universitetssykehus landets klart største.

Pasientreiser Oslo og Akershus drives av Oslo universitetssykehus. Pasientreiser administrerer transportavtaler, bestilling av reiser og kontroll av reisekostnader med mer. Pasientreiser arbeider også for samkjøring av transportoppdrag slik at flere pasienter kan benytte samme kjøretøy. Pasientreiser gjennomførte 780 000 turer i 2016. Gjennom samkjøring ble det oppnådd en reduksjon i reisekostnadene på 113 millioner kroner. Det er nærmere to millioner mer enn i 2015.

Ventende og ventetider

Antall pasienter på venteliste gikk ned med omlag 17 prosent gjennom 2016.

Antall ventende i desember	2016	Δ %	2015	2014	2013
Ventende totalt	16 623	-17	19 947	28 922	25 103
Ventet over 12 måneder (langtidsventende)	101	-78	453	2 605	3 627

Oslo universitetssykehus har en særskilt oppfølging av pasienter som har stått på venteliste mer enn 12 måneder (langtidsventende), for å redusere antallet til et minimum. Ved utgangen av 2016 var

det 101 langtidsventende. Behandlingsområdet med flest langtidsventende er ortopedisk kirurgi. Etter 1. november 2015 har alle nyhenviste rett til prioritert helsehjelp. Ved utgangen av 2016 hadde Oslo universitetssykehus 59 ventende uten rett til prioritert helsehjelp, disse vil bli avviklet tidlig i 2017.

For pasienter som har fått påbegynt helsehjelp (avviklede pasienter), hadde Oslo universitetssykehus i desember 2016 en gjennomsnittlig ventetid til helsehjelpen starter på 66 dager. Det er en reduksjon på 3 dager fra 2015. For pasienter som ved utgangen av 2016 står på venteliste ved Oslo universitetssykehus var den gjennomsnittlige ventetiden for alle ventende på 64 dager. Det er en reduksjon på 20 dager fra 2015. Innen somatikken er reduksjon i ventetid størst innen generell kirurgi, plastikk- kirurgi og generell indremedisin. Økning i ventetid er størst for infeksjonssykdommer, fysikalsk medisin, (re)habilitering og hud og veneriske sykdommer. I psykisk helsevern barn og unge er ventetiden redusert fra 52 dager i 2015 til 45 dager i 2016. For psykisk helsevern voksne er ventetiden redusert fra 47 dager i 2015 til 37 dager i 2016.

Gjennomsnittlig ventetid (dager) til avvikling i desember	2016	Δ dg	2015	2014	2013
Pasienter med påbegynt helsehjelp (avviklede)	66	-3	69	81	79
Ventende totalt	64	-20	84	174	213

Forventet ventetid oppdateres månedlig på nettstedet www.frittsykehusvalg.no. De sykdomsgruppene som har lengst ventetid i Oslo universitetssykehus ved utgangen av 2016 er karkirurgi- (varicer), ortopedisk kirurgi (fot/ankel) og thoraxkirurgi (pectus excavatum- «fuglebryst»). Pasienter med pectus excavatum er en ung pasientgruppe som, av ulike årsaker, bør vente før de går til videre utredning eller behandling. Det er iverksatt særskilte tiltak for å avvikle langtidsventende innen karkirurgi og ortopedisk kirurgi.

Fristbrudd

I desember 2016 opplevde 105 ventende pasienter at helseforetaket ikke startet helsehjelpen innen oppsatt frist (fristbrudd). Gjennom 2016 er antallet fristbrudd betydelig redusert. I 2015 ble det avviklet 6 909 pasienter med fristbrudd. I 2016 var antallet redusert til 1 133. En del av fristbruddene som fremkommer ved utgangen av 2016 skyldes mangelfull registrering. Videre gav influensaen i desember 2016 utslag i noen fristbrudd som følge av redusert bemanning.

Andel fristbrudd	2016	2015	2014	2013
Fristbrudd i desember for ventende pasienter	0,6 %	0,2 %	20 %	16 %
Fristbrudd i desember for avviklede pasienter	1,1 %	1,7 %	15 %	18 %
Antall fristbrudd i desember ventende	105	37	1 911	

Antall nyhenviste pasienter som har fått venteliste plass til Oslo universitetssykehus var noe lavere i 2016 enn i 2015. Det har vært en økning i antall mottatte henvisninger, og årsaken til reduksjon av rapporterte henvisninger knyttes til endringen i Pasient- og brukerrettighetsloven fra november 2015. Endringen har ført til at enkelte pasienter som tidligere ble satt på venteliste uten rett til prioritert behandling, ikke lenger blir vurdert å ha rett til behandling innenfor spesialisthelsetjenesten.

Nyhenvisninger (rapporterte)	2016	2015	2014	2013	2012
Antall	109 812	115 896	115 896	113 236	118 317

Epikrisetid

Oslo universitetssykehus HF har som mål å sende ut epikriser enten direkte med pasienten eller i brev innen syv dager etter at pasienten er utskrevet.

Andel epikriser sendt innen 7 dager	2016	2015
Somatikk	69 %	63 %
Psykisk helsevern	67 %	43 %
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling	57 %	59 %

Pasienttilfredshet

Pasienter og pårørende kan fra telefon eller internettsiden «minjournal.no» gi sin oppfatning om møtet med Oslo universitetssykehus. Alle tilbakemeldinger blir automatisk tilgjengeliggjort for leder i den aktuelle enhet for rask og direkte respons på brukernes tilbakemeldinger.

I 2016 er det iverksatt automatisk SMS-utsendelse av invitasjon til brukerundersøkelsen til pasienter etter utskrivelse eller poliklinisk kontakt. Antall tilbakemeldinger fra pasienter har økt fra 2400 tilbakemeldinger i 2015 til 43 000 tilbakemeldinger i 2016. Samlet er 87 prosent av svarene positive (i stor grad eller i svært stor grad). Om lag 1/3 skriver en merknad i fritekst. Majoriteten av merknadene er positive, men omlag 1/3 inneholder negativ kritikk.

Pasientsikkerhet

Pasientsikkerhet er en forutsetning for god pasientbehandling. Oslo universitetssykehus ønsker en åpen registreringskultur for individuell og organisatorisk læring innenfor alle risikoområder. Helseforetaket benytter ett elektronisk verktøy for registrering, analyse, oppfølging av tiltak og rapportering av avvik og uønskede hendelser.

I 2016 ble det registrert 215 hendelser med betydelig pasientskade og 8 860 andre skader og nestenulykker med skadepotensial. Kategorien betydelig skade eller død utgjør 2,3 prosent av registrerte pasienthendelser, det samme som i 2015. Hendelser med betydelig pasientskade er ikke det samme som antall alvorlige feil. Helseforetaket har en lav terskel for å registrere uventede hendelser, kombinert med en spesialisert behandling der forskjellen mellom å berge de alvorligst syke pasientene og mislykkes er liten.

Antall	2016	Δ %	2015	2014	2013
Meldte pasienthendelser	9075	9,3	8306	7231	6502
Hendelser m/ betydelig skade / død	215	12	192	192	224
Hendelser m/ moderat, mindre eller ingen konsekvens	8860	9,2	8114	7039	6278

Kilde: Forbedrings- og avvikssystemet «Achilles».

Oslo universitetssykehus melder alle hendelser med betydelig skadepotensial til Nasjonalt kunnskapssenter etter spesialisthelsetjenesteloven § 3-3. De alvorligste hendelsene meldes også til Statens helsetilsyn og Politiet. Det er i 2016 sendt 82 slike varsler til Statens helsetilsyn. Varslene medførte anmodning om videre skriftlig redegjørelse i 13 saker og tilsynsoppfølging i 13 saker.

Antall varsler til Statens helsetilsyn	2016	2015	2014	2013
Ingen tilsynsoppfølging	40	34	24	29
Oppfølging ved anmodning om redegjørelse	6	6	9	5
Tilsynsoppfølging hos fylkesmannen	31	9	16	15
Skriftlig oppfølging fra Statens helsetilsyn	1	2	1	2
Stedlig tilsyn fra Statens helsetilsyn	4	2	5	5
Totalt	82	53	55	56

Pasientskadeerstatning

Andelen avsluttede erstatningssaker som har fått medhold i Norsk pasientskadeerstatning for pasienter behandlet ved Oslo universitetssykehus var 28 prosent i 2016, som er 4 prosentpoeng mer enn i 2015. Utbetalt erstatning fra Norsk Pasientskadeerstatning på vegne av foretaket var på 102 millioner kroner i 2016, hvorav helseforetakets egenandel var på 3,9 millioner kroner.

Saker Norsk pasientskadeerstatning	2016	2015	2014	2013	2012
Antall	476	404	474	427	468
Avslag	371	306	363	329	367
Medhold	105	98	112	95	101
Utbetalt fra NPE i millioner kroner	102	119	158	107	107

Kilde: Norsk pasientskadeerstatning (NPE)

Infeksjoner

Prevalensandelen av helsetjenesteassosierte infeksjoner ved Oslo universitetssykehus som skal rapporteres til Nasjonalt folkehelseinstitutt var i 2016 lavere enn de to foregående årene.

Prevalensandel i %	2016	2015	2014	2013	2012
Oslo universitetssykehus HF	5,0 %	5,5 %	5,3 %	4,5 %	5,6 %
Landsgjennomsnitt	4,7 %	5,3 %	4,9 %	5,1 %	5,7 %

Det er krevende for Oslo universitetssykehus å nå det regionale målet om at sykehusinfeksjoner skal være redusert til under tre prosent, delvis på grunn av pasientsammensetningen med en høy andel av immunkompromitterte pasienter, og delvis på grunn av at helseforetaket behandler pasienter overført med infeksjon fra andre sykehus. Prevalensandelen for infeksjoner oppstått ved Oslo universitetssykehus var 4,3 prosent. Gjennomsnittlig 26,7 prosent av pasientene fikk antibiotika i 2016.

Det er en økende forekomst av pasienter med multiresistente bakterier. De fleste pasientene som får påvist resistente bakterier er smittet utenfor Oslo universitetssykehus, men det påvises også noen tilfeller av smitte etter innleggelse. Resistente bakterier øker behovet for enerom og isolater for å unngå smittespredning.

Brukermedvirkning

I tillegg til det sentrale brukerutvalget har Oslo universitetssykehus egne brukerråd i alle klinikker. Helseforetaket har også et eget ungdomsråd. Brukerutvalget deltar med to observatører i styremøtene.

En viktig sak i 2016 har vært brukermedvirkning i forskning. Brukerutvalget har også gitt innspill i en rekke andre saker som NOU 2016:25 om organisering og styring av spesialisthelsetjenesten, Helsedatautvalgets arbeid, Felles retningslinjer for brukermedvirkning på systemnivå fra de regionale helseforetakene og Veileder om pårørende i helse og omsorgstjenestene. Ungdomsrådet var initiativtagere til ungdomshelseuka, som ble arrangert i april 2016.

Opplæring av pasienter og pårørende

Pasientene skal få tilpasset informasjon og opplæring, samt ha en reell mulighet til å påvirke beslutninger knyttet til egen behandling. For å sikre god kvalitet i kurs som tilbys pasienter og pårørende startet foretaket i 2016, arbeidet med å lage en kunnskapsbasert fagprosedyre for pasient- og pårørendeopplæring i gruppe. Prosedyren blir nasjonal og legges ut på fagprosedyrer.no, som den første i sitt slag. Ideelle organisasjoner tilbyr også aktiviteter samordnet med behandlingen ved Oslo universitetssykehus. Vardesenter og Pusterom er tilbud for økt livskvalitet, læring og mestring for kreftsyke og pårørende.

Oslo universitetssykehus er opptatt av at primærhelsetjenestens ansvar for forebygging og oppfølging, herunder pasienter og pårørendes kompetansebehov, er tydelig etter sykehusopphold. For å bidra til trygghet og forutsigbarhet for pasienter og pårørende i behandlingen har helseforetaket en prosedyre for utarbeidelse av skriftlig pasientinformasjon i forbindelse med behandling, undersøkelse, diagnose og utreiseinformasjon.

Forskning

Oslo universitetssykehus har i sin forskningsstrategi for perioden 2016-2020 en visjon om å styrke vår posisjon som et internasjonalt fremragende universitetssykehus og bidra til å skape et fremtidsrettet helsetilbud med høy kvalitet. Forskning og innovasjon skal være en integrert del av virksomheten og bidra til pasientbehandlingen.

Oslo universitetssykehus har omfattende nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid, med Universitetet i Oslo som den viktigste samarbeidspartneren. Oslo universitetssykehus legger til rette for at brukere i større grad skal kunne bidra i forskningsprosesser med sine erfaringer og perspektiver. Oslo universitetssykehus er tillagt oppgaven med å støtte og styrke forskningen i helseforetakene i Helse Sør-Øst gjennom å tilby regionale forskningsstøttefunksjoner og drive forskningsnettverk.

Kvalitetsregistre og biobanker er viktig infrastruktur for forskning og pasientbehandling. Oslo universitetssykehus har ansvar for et regionalt servicemiljø for medisinske kvalitetsregistre, som bistår regionens nasjonale kvalitetsregistre. Felles lagringsfasiliteter for biobankmateriale tas i økende grad i bruk av forskningsmiljøene, noe som gir god overvåking av forskningsmateriale. Forskningsbiobanker er synliggjort i en biobankportal.

Målt i produksjonen av vitenskapelige artikler var det som i perioden 2013 til 2015, høy forskningsaktivitet i 2016.

	2016	2015	2014	2013
Antall vitenskapelige artikler (kilde www.publika.no) ¹	1926	1828	1760	1739
Antall vitenskapelige artikler (kilde: NIFU/CRISTin)*		1905	1788	1557
Andel artikler rangert på høyeste nivå (nivå 2/2a)*		23,7	24,4	25,0
Andel artikler med utenlandske medforfattere*		54,6	52,6	47,4

¹Tall fra intern database oppdateres fortløpende, men er ikke tilstrekkelig kvalitetssikret på rapporteringstidspunktet.

*Tall fra nasjonal database CRISTin for 2016 foreligger ikke på rapporteringstidspunktet.

Antall doktorgrader utført ved helseforetaket i 2016 var 114, som er lavere enn i tidligere år. Nedgangen skyldes en prioritering av postdoktorer i stedet for stipendiater, både fra eksterne finansieringskilder og Oslo universitetssykehus. Doktorgradene utføres av kandidater med ulik utdanningsbakgrunn.

Antall	2016	2015	2014	2013
Doktorgrader hovedsakelig utført ved foretaket ¹	114	115	140	149
Forskerårsverk inkludert støttepersonell	1343	1280	1266	1241

¹Kilde PhD: UiO samt klinikkene for PhD fra andre fakulteter, universiteter og høyskoler. Dersom arbeidet er utført ved flere helseforetak deles kreditering av doktorgraden i nasjonale målesystemer (derav 0,5 PhD). Tall for 2016 er foreløpig og vil kunne bli justert når NIFU har kvalitetssikret tall fra alle helseforetak.

Resultater fra vitenskapelig produksjon, målt i artikler og doktorgrader, er en del av grunnlaget i Helse Sør-Østs inntekstmodell for helseforetakene.

Innovasjon og næringsutvikling

Oslo universitetssykehus satser på innovasjon og utvikling for å bidra til nyskaping og å realisere næringsutvikling. Oslo universitetssykehus benytter Inven2 AS som sin kommersialiseringsenhet for å utvikle resultater og idéer til produkter med kommersiell verdi.

Det er variasjoner i antall innmeldte oppfinnelser og patentsøknader fra år til år. Antallet i 2016 er om lag på nivå med tidligere år. Antall nye lisensavtaler og bedriftsetableringer holder seg også stabilt sammenlignet med 2015.

Innovasjon	2016	2015	2014	2013
Antall innmeldte oppfinnelser til Inven2 AS	74	67	75	88
Antall patentsøknader*	19	44	16	15
Antall nye lisensavtaler	25	25	5	10
Antall bedriftsetableringer	3	2	0	2
Inntekter fra innovasjoner i millioner kroner	17	17	13	12

* Gjelder prioritetsøknader. Patent Cooperation Treaty-søknader og søknader videreført nasjonalt/regionalt ikke medregnet

I tillegg til innmeldte idéer til Inven2 AS, mottok den interne Idépoliklinikken 30 idéer i 2016. Idépoliklinikken ivaretar idéer som ikke kommersialiseres, men som kan ha nytteverdi for virksomheten.

Sammen med Oslo kommune arbeider Oslo universitetssykehus for å etablere en testarena for innovasjon, hvor næringsliv, forskere, kommuner og helseforetaket kan samarbeide om å designe, utvikle, prototype og teste nye produkter og tjenester.

Utdanning

Oslo universitetssykehus er en stor utdanningsarena som mottar studenter innen ulike fag på alle utdanningsnivåer. Helseforetaket gir studentene veiledet praksis. Medisinutdanningen er den grunnutdanningen som er mest integrert i helseforetaket, ved at både teori- og praksisundervisning for en stor del foregår i helseforetakets lokaler.

Helseforetaket har et godt samarbeid med universitet, høyskoler, fagskoler og videregående skoler. Både universitet og høyskoler er representert i helseforetakets utdanningsutvalg. Det er etablert fagråd for å videreutvikle helse- og sosialfaglige utdanninger i samarbeid med høyskolene. Oslo

universitetssykehus har vedtatt ny handlingsplan for utdanning. Planen prioriterer blant annet den kommende omleggingen av spesialistutdanning for leger.

Antall praksisplasser til studenter i grunnutdanning	2016	2015	2014	2013
Praksisplasser til studenter på masternivå totalt per år:	919	957		
Medisinstudenter per semester med klinisk praksis ved sykehuset:	800	820	820	820
Klinisk ernæringsfysiologi*	11	50		
Psykologi	108	87		
Praksisplasser til studenter på bachelornivå totalt per år:	1507	1431	1505	1534
Sykepleie	1083	1095	1158	1187
Radiografi	151	133	136	136
Fysioterapi	74	72	80	80
Ergoterapi	25	26	25	25
Sosionom/sosialt arbeid	16	14	19	19
Barnevern	3	4	5	5
Bioingeniør	82	84	72	72
Vernepleie	5	3	10	10
Paramedic**	68			
Praksisplasser til elever fra videregående skole totalt per år:	133	114	105	85
Ambulansearbeider (lærlinger)	60	58	55	50
Helsefagarbeider	8	6	5	2
Helsesekretær (Vg1 og Vg2)	65	50	45	33

*OUS har i tillegg 70 studenter i endags observasjonspraksis

**Fordelt på to praksisperioder. OUS har i tillegg 64 studenter i observasjonspraksis à 4 dager.

Oslo universitetssykehus har også en omfattende videreutdanningsvirksomhet. Helseforetaket utdanner et stort antall legespesialister og bidrar i det nasjonale arbeidet med ny spesialitetsstruktur for leger.

Antall praksisplasser til studenter i videreutdanning	2016	2015	2014	2013
Leger i spesialisering*	795,3	805,9	765,6	757,1
Antall studenter i praksis totalt per år (vår og høstsemester)	574	556	559	347
Anestesisykepleie	52	46	46	45
Barnesykepleie	50	48	44	12
Intensivsykepleie	131	110	100	57
Operasjonssykepleie	104	102	100	66
Kreftsykepleie	52	46	40	44
Psykisk helsearbeid (tverrfaglig bakgrunn)	36	72	72	22
Nyfodtsykepleie	24	28	24	13
Jordmor	54	46	46	64
Master i avansert klinisk sykepleie, studieretning allmennsykepleie	16	18	20	6
Nyresykepleie	20	20	20	
Ortopedi (sykepleie)		12	12	
Sykepleie til gamle mennesker (master)	10	8	8	
Stråleterapi (radiografi)	25	13	27	
Videreutdanning på fagskolenivå, studenter i praksis per år	47	50	71	50
Nasjonal paramedicutdanning		21	42	28
Helseadministrasjon	17	17	17	10
Barsel- og barnepleiere	15	12	12	12
Sterilforsyning**	15			

* Registrerte årsverk i LSR-nummer for LIS (hjemler), fordelt på 43 spesialistutdanninger

** Nyetablert utdanning, startet med praksisstudier først i 2016

Oslo universitetssykehus tar i mot en rekke studenthospitanter, hovedsakelig medisinstudenter fra internasjonale universiteter som har samarbeidsavtale med Universitetet i Oslo, men også innen andre fag.

Bemanning

Virksomheten i Oslo universitetssykehus er arbeidsintensiv. Om lag to tredeler av helseforetakets totale ressursinnsats er knyttet til de ansatte. I ytelsen av helseforetakets tjenester er de ansattes innsats, kunnskap, ferdigheter og samordning den viktigste forutsetningen for gode og effektive spesialisthelsetjenester. Bemanningsinnsatsen må tilpasses de økonomiske rammene. Målet er at dette skal skje uten å redusere tjenestetilbudet til pasienter og brukere. For å oppnå dette arbeider Oslo universitetssykehus med å øke produktiviteten og realisere forbedringer. Dette gjøres ved samordning av virksomheten og å dra nytte av muligheter i teknologisk og medisinsk utvikling. De siste årene har bemanningen i antall månedsverk økt mer enn planlagt. Gjennomsnittlig antall brutto månedsverk i helseforetaket i 2016 var 18 515. Dette var 402 (2,2 prosent) høyere enn planlagt og 182 flere årsverk enn i 2015.

	2016	Δ %	2015	2014	2013
Gjennomsnittlig antall ansatte i konsern	23 112	-0,1	23 125	22 698	22 486
Gjennomsnittlig antall årsverk i konsern	18 622	1,0	18 435	17 967	17 358
Gjennomsnittlig antall årsverk i HF	18 515	1,0	18 333	17 869	17 258

Helseforetaket har ikke økonomi til å dekke økte personalkostnader og det er i planleggingen av 2017 lagt til grunn at virksomheten skal gjennomføres med samme eller lavere bemanning enn i 2016.

Planlagt arbeidstid

Oslo universitetssykehus har som mål å styre virksomheten gjennom god planlegging for å øke forutsigbarhet både for brukere og ansatte. God arbeidstidsplanlegging reduserer bruken av vikarbyrå som er kostbar arbeidskraft. Uforutsigbarhet som følger av akuttvirksomhet og andre uforutsette hendelser som sykefravær blant personell som er vanskelig å erstatte eller store svingninger i pasientaktivitet, gjør sikker planlegging av aktiviteten vanskelig.

En bedre arbeidstidsplanlegging er et innsatsområde for Oslo universitetssykehus. I 2016 er det iverksatt et program «Forbedring av driften i OUS HF 2017 - 2020» med definerte områder for forbedring av planlegging av bemanning og bruk av personellressursene.

	2016	Δ %	2015	2014	2013
Planlagt arbeidstid i månedsverk i HF	17 228	-1,7	17 017	16 558	15 972
Ikke planlagt arbeidstid i månedsverk i HF*	1 282	-2,5	1 316	1 311	1 286

*Ikke planlagt arbeidstid er variabel lønn.

Andelen planlagt arbeidstid er beregnet fra fastlønn. I 2016 var andelen 93 prosent av antall brutto månedsverk, som er en liten bedring sammenlignet med 92 prosent de foregående tre årene. Forholdet mellom de faste og variable lønnkomponentene var i 2016, henholdsvis 93,1 prosent faste og 6,9 prosent variable, en nedgang i variable på 0,3 prosentpoeng. Variabel lønn er andelen arbeidstid som ikke er planlagt som overtid, timebetalte ekstrahjelp, utrykning og uforutsette vakter.

Helseforetaket har en intern ekstravaktordning som bidrar til å redusere behovet for overtid/mertid og eksternt innleie. Ordningen gir ansatte med deltidsstilling mulighet for høyere stillingsandel ved at den åpner for å kunne arbeide på flere enheter i helseforetaket.

Parallelt med innsatsen for å redusere andel variable lønnskostnader arbeides det fortsatt med å redusere ufrivillig deltid ved foretaket. Andelen har gått gradvis ned fra 16,8 prosent i 2014 til 16,4 prosent i 2016. Gjennomsnittlig stillingsprosent hos ansatte i faste stillinger er i 2016 på 92,5 prosent.

Oslo universitetssykehus har en lav deltidsprosent sammenlignet med andre helseforetak. Arbeidet med å tilby økt stilling til alle som ønsker det er videreført i 2016. Tilbudet gis alle sykepleiere dersom de knytter seg opp til foretakets personalformidling. Personalformidlingen inkluderer også fra 2016 en studentpool for sykepleiestudenter og en kontorfaglig pool for autoriserte sekretærer og helsesekretærer. Den interne personalformidlingen og deltidsstillinger gir foretaket muligheter til å gjennomføre turnus med helgevakter og gjør bruken av personell mer kostnadseffektivt.

Gjennomstrømming

Antall ansatte som sluttet ved Oslo universitetssykehus i 2016 var 1832 mot 1780 i 2015. Det tilsvarer en turnover på 9,6 prosent.

	2016	2015	2014	2013	2012
Gjennomstrømming i prosent	9,6	9,6	8,1	9,8	8,9

Sykefravær

Sykefraværet i de siste fem årene har fulgt sesongvariasjoner med høyest sykefravær i vintermånedene og et lavt nivå i sommermånedene. I desember 2016 var sykefraværet 8,4 prosent, mens det var lavest i august 2016 med 6,6 prosent.

Gjennomsnittlig sykefravær i 2016 var om lag som i 2015. Det samme gjelder fordelingen av kort- og langtidssykefravær.

	2016	2015	2014	2013	2012
Gjennomsnitt sykefravær i prosent	7,3	7,4	7,2	7,4	7,7
Gjennomsnitt korttidsfravær i prosent	2,7	2,6	2,4	2,5	2,6
Gjennomsnitt langtidssykefravær i prosent	4,6	4,7	4,7	4,9	5,1

Helseforetaket har godt innarbeidede rutiner for håndtering av arbeidsrelatert fravær. Avtalen om inkluderende arbeidsliv for perioden 2014-2018 følges opp i de enkelte klinikkens egne handlingsplaner. Målsetningen er å redusere det totale sykefraværet til 7,1 prosent innen utgangen av gjeldende avtaleperiode.

Personell- og kompetansebehov

Virksomheten ved Oslo universitetssykehus er sammensatt og variert og krever kompetanse blant de ansatte på mange områder og fra det generelle til det svært spesialiserte. Helseforetaket må ha ansatte med nødvendig kompetanse for å kunne ivareta dagens behov og ha en effektiv drift, men også for å ta i bruk nye muligheter og ivareta endrede krav til virksomheten.

Foretaket har stort sett god kontroll på personellbehov og tilgang på kompetanse. Det er et ekstra behov for visse typer spesialsykepleiere og praksisplasser for spesialsykepleiere, samt enkelte legespesialister.

Ulike rekrutterings- og utviklingstiltak er iverksatt, som utdanningsstillinger for spesialsykepleiere og kompetanseutviklingsprosjekter knyttet til jobbglidning innen blant annet steriltforsyning og blodprøvetaking. Helseforetaket tilbyr klinisk kompetanseprogram til sykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, sosionomer, vernepleiere og barnevernspedagoger.

Lederutvikling

Oslo universitetssykehus ønsker å legge til rette for gode og synlige ledere på alle nivå i organisasjonen. Ledere skal ha tydelig ansvar og fullmakter for å kunne følge opp målsetninger, oppnå resultater og innfri krav i virksomhetsgjennomføring. Dette er det lagt vekt på i utforming av helseforetakets organisasjon, oppgavefordeling og fullmaktsstruktur. Lederkontraktene inneholder lederkrav og mål for året som evalueres i årlige utviklingssamtaler.

Oslo universitetssykehus har et omfattende læringstilbud spesielt rettet mot ledere. I 2016 var det over 1000 påmeldinger til denne type tilbud. Nye ledere følger et obligatorisk lederutviklingsprogram. Fire ledere gjennomførte Nasjonalt topplederprogram for helsetjenesten.

Medarbeiderundersøkelse

Medarbeiderundersøkelsen i 2016 ble gjennomført med oppslutning på 79 prosent. Over 900 ledere har fått tilsendt rapporter til oppfølging i egen enhet. Resultatene fra 2016 viser positiv utvikling fra undersøkelsen i 2015.

Helse, miljø sikkerhet

Det ble registrert 4923 HMS-avvik i helseforetaket i 2016.

	2016	Δ %	2015	2014	2013
HMS-avvik	4923	14	4316	4007	4032
Fysisk arbeidsmiljø	1069	23	866	777	778
Psykososialt arbeidsmiljø	675	-23	873	825	820
Smittevern	783	13	692	724	676
Vold / trusler / utagerende adferd	869	37	634	585	656
Meldinger per årsverk	0,27		0,24	0,22	0,23

Den største avvikskategorien er Fysisk arbeidsmiljø der det er meldt inn flest saker på inneklime og fall, slag, støt og klemskade samt orden og renhold. Det har i 2016 vært en nedgang i antall innmeldte saker i kategorien Psykososialt arbeidsmiljø. Majoriteten av sakene innen Smittevern er ansatte som stikker seg med sprøyter eller blir tilsølt med blod. Vold/trusler/utagerende adferd er hendelser hvor ansatte ble utsatt for eller stod i fare for å bli skadet. Slike hendelser registreres primært innen psykiatri og rusbehandling.

Antallet meldinger om saker med høy alvorlighetsgrad har økt med tolv prosent fra 328 i 2015 til 368 i 2016. Endringen er som for innmeldte HMS-avvik generelt som hadde en økning på fjorten prosent.

Saker med høy alvorlighetsgrad*	2016	Δ %	2015	2014	2013
Fysisk arbeidsmiljø	196	18	166	132	184
Psykososialt arbeidsmiljø	69	-3	71	86	80
Smittevern	40	-15	47	39	49
Vold / trusler / utagerende adferd	63	43	44	38	62

*Saker i alvorlighetsgraderingene "Moderat skade", "Betydelig skade" og "Unaturlig dødsfall"

Likestilling og likeverd

Oslo universitetssykehus har som overordnet målsetning å gi ansatte en meningsfylt arbeidssituasjon med like muligheter og rettigheter uavhengig av kjønn, religion, livssyn, etnisitet, seksuell legning, funksjonsevne og alder. Helseforetaket legger til rette for at ansatte gis likeverdig tilgang til fagutvikling, lederutdanning og karrieremuligheter.

Som andre helseinstitusjoner er Oslo universitetssykehus en kvinnedominert arbeidsplass. Av totale brutto årsverk i 2016 var 72,5 prosent utført av kvinner og 26,5 prosent utført av menn. Andelen utført av menn steg med 0,5 prosentpoeng fra 2015. Menn er godt representert innen alle fagområder i virksomheten.

På mellomledernivå er det en overvekt kvinnelige ledere. I toppledelsen, nivå en og to i organisasjonen, er seks av totalt 22 ledere kvinner. I helseforetakets styre var det i 2016 fire kvinner og fire menn.

Ved ansettelser har Oslo universitetssykehus en ordning hvor minst en søker med innvandrerbakgrunn skal innkalles til intervju, forutsatt at vedkommende er kvalifisert for stillingen.

Innsatsfaktorer i virksomheten

Legemidler, implantater og medisinske forbruksvarer

Oslo universitetssykehus har hatt en betydelig økning i utgifter til legemidler fra 2015 til 2016. Hovedårsaken til dette er overføring av finansieringsansvaret for en rekke nye legemidler fra Folketrygden til helseforetakene. I tillegg tas det i bruk nye legemidler på områder hvor det har vært dårlige behandlingstilbud, dette gjelder spesielt i kreftbehandlingen.

Kroner	2 016	Δ %	2 015	2 014	2 013	2 012
Legemidler	887 819	9,3	812 076	724 651	626 637	590 255
Medisinske forbruksvarer	1 705 924	7,8	1 583 155	1 472 461	1 413 481	1 375 748
Implantater	366 170	13,8	321 642	299 448	299 774	290 367

Sammensetningen av pasientbehandlingen i Oslo universitetssykehus, med et stort innslag av spesialiserte regionale og nasjonale tjenester, og en stor forskningsvirksomhet bidrar til at helseforetaket har et forholdsmessig høyt forbruk av legemidler. Flere legemidler er nye innovative, legemidler som ikke er registrert i Norge eller legemidler til bruk ved avansert spesialistbehandling. Det forventes at det blir registrert en rekke nye innovative legemidler i årene som kommer. Dette medfører mulighet for å behandle pasienter som har hatt få eller ingen behandlingstilbud, men samtidig må man forutsette at utgiftene til legemidler vil øke betydelig i årene som kommer.

Innenfor andre medisinske forbruksvarer skyldes økningen aktivitets- og prisvekst. Ut over den generelle aktivitetsveksten innenfor somatikken har det vært en stor økning i laboratorieanalyser og ved intensivavdelingene.

Økte kostnader til implantater har sammenheng med økt aktivitet innen kardiologi, vedlikehold av cochlea-implantater og økt aktivitet innenfor både nevrokirurgi og ortopedi.

IKT

I 2016 har Oslo universitetssykehus gjennomført flere forbedringer i IKT-systemene. Den største var ferdigstillingen av infrastrukturmoderniseringsprosjektet ved helseforetaket som blant annet innbar at 16 000 PC-er er byttet ut med nye med ny arbeidsflate med Windows 7 operativsystem. Forvaltningen av applikasjoner er forenklet ved at helseforetaket i forbindelse med prosjektet har redusert antallet fra 2000 til 600.

Nasjonale løsninger for eResept og Kjernejournal er tatt i bruk. Regional medikamentell kreftbehandling er innført for 30 prosent av alle kurer på Ullevål sykehus. Det er arbeidet med innføring av elektronisk kurve og integrasjoner knyttet til det pasientadministrative systemet DIPS og fødejournalen i systemet Partus. Eldre løsninger med stor driftsrisiko eller som ikke håndterer Windows 7 er faset ut. Alle pasienter kan fra desember 2016 lese hele journalen sin i MinJournal.

Kostnader i millioner kroner	2016	2015	2014	2013	2012
Sykehuspartner*	911	869	784	654	588
Prosjekt driftskostnader	37	100	108	83	45
Lokal IKT	45	38	40	39	38
SUM IKT	993	1 007	932	776	671

*Sykehuspartner HF er felles IKT-tjenesteleverandør til alle foretakene i Helse Sør-Øst.

Medisinskteknisk utstyr

Oslo universitetssykehus har en stor og sammensatt medisinskteknisk utstyrspark med en total anskaffelseskostnad ved utgangen av 2016 på 4 580 millioner kroner.

Kostnad i millioner kroner	2 016	Δ %	2 015	2 014
Drift*	157	5,2	149	148
Investeringer	333	28,1	260	276

*Kostnad drift av Medisinskteknisk virksomhetsområde. Samlet kostnad for drift av det medisinsktekniske utstyret er høyere, anslagsvis 4,5 prosent av anskaffelseskostnad.

Ved utgangen av var verdien av utstyrsparken 1 398 millioner kroner og hadde en gjennomsnittsalder på i underkant av 11 år. En fornying av det medisinsktekniske utstyret har vært prioritert de siste årene. Investeringsnivået bidrar til forbedring av utstyrsparken og å langsomt redusere den gjennomsnittlige levealder for utstyret.

I 2016 er installeringen av et helautomatisk analysesystem for laboratorieundersøkelser ferdigstilt på Rikshospitalet. Omleggingen sikrer stabil kvalitet og reduserer svartiden for analyser av prøver. Den automatiserte linjen behandler om lag 1300 rør med prøver per døgn. Andre store investeringer i 2016 er utbygging av pasientmonitører og kjøp av CT-skanner på Ullevål sykehus og på Rikshospitalet.

Bygninger og arealer

Ved utgangen av 2016 disponerte foretaket 1 021 000 kvadratmeter lokaler, hvorav om lag 77 000 kvadratmeter er innleid. Av arealet helseforetaket eier er 282 000 kvadratmeter vernet eller fredet, noe som begrenser adgangen til å gjøre endringer og tilpasninger.

Bygg	2 016	Δ %	2 015	2 014	2 013	2 012
Areal i m2	1 021 905	-0,8	1 030 261	1 011 992	1 012 880	1 011 992
FDV* i kroner	872 688	4,1	838 020	825 938	848 301	812 139
Investeringer i bygg i kr.	427 mill.	18,9	359 mill.	628 mill.	526 mill.	397 mill.

*Forvaltning, Drift, Vedlikehold

Det er gjort en kartlegging av bygningene til Oslo universitetssykehus i 2016. Kartleggingen er gjort i henhold til Norsk Standard 3424 som benytter en skala fra 0 til 3, der 0 og 1 er godkjent, mens 2 og 3 tilsier behov for vedlikeholdstiltak. Foreløpig vurdering er at bygningene til Oslo universitetssykehus samlet har en vektet tilstandsgrad på 1,75. Gjennomsnittet for alle helseforetak i Norge er en tilstandsgrad på 1,5.

Gjennom 2016 har det vært omfattende byggevirksomhet på helseforetakets fire hovedlokaliteter. Byggearbeidene er i hovedsak ombygging for å samlokalisere virksomhet innen dagens bygningsmasse, utbedringer av tilsynspålegg og nødvendige infrastrukturtiltak for å opprettholde driften, samt tilpasninger til IKT og medisinskteknisk utstyr.

Det er etablert et totalprogram for perioden 2016-2019 der Oslo universitetssykehus skal utbedre tilsynsavvik for til sammen 1,8 milliarder kroner. Som en del av dette skal det også gjøres grunnleggende forbedringer i infrastruktur for vann, strømforsyning og produksjonsstøttesystemer. Målsetningen er å samordne vedlikeholdsarbeidet med utviklingsplanene for Oslo universitetssykehus for å utnytte tilgjengelige investeringsmidler på en effektiv måte fram til det er oppført nye bygg. I 2016 er det investert om lag 215 millioner kroner for å utbedre mangler.

Arealer er tilpasning til medisinskteknisk utstyr i stort omfang herunder MR, CT, strålemaskiner (Linac) og i forbindelse med automatisering av et mikrobiologisk laboratorium på Rikshospitalet. Nye eller renoverte lokaler som er ferdigstilt i 2016 er blant andre hjertemedisinsk sengepost og thoraxkirurgisk sengepost i bygg 3 og nevrokirurgisk sengepost i bygg 7 på Ullevål sykehus. Det er også tilrettelagt arealer for helgenomsekvensering på Ullevål sykehus. Akuttpsykiatrisk poliklinikk på Grønland er flyttet inn i lokaler på Gaustad sykehus. Det er etablert nye arealer på Aker sykehus i forbindelse med innflytting av rusakutt fra Ullevål sykehus. På Aker sykehus er det også opprettet kommunal akutt døgnenhet med Oslo kommune og ferdigstilt ny kantine med mer.

Tilsyn

I 2016 har helseforetaket hatt 33 tilsynsbesøk fra 13 ulike tilsynsmyndigheter. Flest tilsyn var det fra Mattilsynet (7), Vann- og avløpsetaten (5), Branntilsyn (5), Riksrevisjonen (5), og Arbeidstilsynet (2). Ved 9 tilsyn var det ingen avvik. Ved de øvrige tilsynene ble det til sammen gitt 56 pålegg. Avvik utbedres og pålegg gjennomføres fortløpende i henhold til handlingsplaner. Ved utgangen av 2016 var 17 avvik ikke utbedret. Det samme som ved utgangen av 2015.

Nedslitt bygningsmasse og infrastruktur er opphav til mange av tilsynsavvikene. Oslo universitetssykehus hadde ved utgangen av året 2016 flere pågående prosjekter knyttet til tilsynsavvik som skal slutføres innen 2019.

Ytre miljø

Virksomheten ved Oslo universitetssykehus medfører betydelige mengder avfall. Deler av dette er farlig avfall. Avfall samles opp for forsvarlig håndtering og avhending. Helseforetaket forurenses ikke det ytre miljø i særlig grad.

Avfall	2016	Δ %	2015	2014
Totalt avfall	5 737		5800	5883
Restavfall (avfall til forbrenning)	2978	-10	3270	3321
Smitteavfall	1262	26	936	1010
Papiravfall	716	1	711	739
Farlig avfall	102	14	88	90
Sorteringsgrad i %	48,09		43,62	43,55

Avfall til forbrenning (restavfall), smitteavfall og papiravfall utgjorde i 2016 de største definerte avfallsfraksjonene. Mengden restavfall utgjorde halvparten av total avfallsmengde. Mengden smitteavfall økte med 26 prosent til 1262 tonn. Stikkprøver viser at avfall sortert som smitteavfall inneholder store mengder materialer fra andre avfallsfraksjoner. Håndtering av smitteavfall er kostbar og redusert feilsortering vil være en prioritert oppgave i 2017. Mengden farlig avfall var 102 tonn, 14 prosent mer enn i 2015. Økningen kan delvis forklares med en ekstraordinær opprydding på Dikemark sykehus i 2016. Helseforetaket skal miljøsertifiseres i henhold til standarden ISO 14001-2015 i 2017.

	2016	Δ %	2015	2014	2013
Energiforbruk i Gwh	300	0,7	298	295	302
Energiforbruk - gjennomsnitt i kwh/m ²	294	1,6	289	292	296
Utslipp i tonn CO ₂	76 205	-3	83622	83572	
Vannforbruk i m ³	843 468	-10	937 099	1 115 583	1 111 728

Energiforbruk totalt var omtrent det samme som i 2015. Forbruket av fyringsolje i 2016 var om lag 20 prosent høyere enn i 2015. Hovedårsaken til økningen er problemer med elektrisk kjel på Rikshospitalet som ble erstattet med bruk av oljekjel. Utslipet av CO₂ gikk likevel ned i 2016, ettersom de største CO₂-utslippene kommer fra bruk av strøm.

Vannforbruket i 2016 ble redusert med ti prosent fra 2015. Reduksjonen skyldes reparasjon og utbedring av vannledninger på Ullevål sykehus og feilmålinger registrert av Oslo kommune.

Framtidsutsikter

Oppdrag og bestilling 2017 fra Helse Sør-Øst RHF

Eier vedtok oppdrag og bestilling 2017 for Oslo universitetssykehus i foretaksmøte 15. februar 2017. Resultatkravet for 2017 er et årsresultat på minimum 250 millioner kroner. Helseforetaket skal gjennomføre pålagte oppgaver og gjennomføre styringskravene innenfor de rammer og ressurser som er stilt til rådighet. I 2017 vil helseforetaket blant annet prioritere å redusere ventetider, bedre kvalitet og pasientsikkerhet og å utvikle effektive og forutsigbare pasientforløp. Innen psykisk helsevern skal arbeidet med redusert bruk av tvang prioriteres. Arbeidet med å redusere antall avbrutte døgnbehandlinger i tverrfaglig spesialisert rusbehandling vil fortsette.

Videre vil det i 2017 bli arbeidet for god utnyttelse av kapasiteten ved poliklinikker og operasjonsstuer. Økende antibiotikaresistens kan gi store utfordringer fremover og Oslo universitetssykehus fortsetter styring av bruken av antibiotika og arbeidet for å redusere omfanget av sykehusinfeksjoner.

Driftsøkonomi og investeringer i driften

Oslo universitetssykehus må oppnå positive økonomiske resultater i driften for å kunne gjennomføre et tilstrekkelig høyt investeringsomfang. Etter to år med positive årsresultat har styret budsjettet med et årsresultat på 250 millioner kroner for 2017. Budsjettet innebærer et betydelig krav til effektivisering av virksomheten. I helseforetakets økonomiske langtidsplan er målet at Oslo universitetssykehus skal oppnå bedre økonomiske resultater i årene framover.

For 2017 innebærer budsjettet planlagte investeringer på mer enn en og en halv milliard kroner. Planlagt investeringsnivå for 2017 vil bidra til å stabilisere gjennomsnittsalderen på foretakets medisinsktekniske utstyr og muliggjør utbedring av tilsynsmangler, samt forbedringer i annen

infrastruktur for å sikre en fortsatt drift i eksisterende bygg. Samtidig pågår det et omfattende arbeid for å gå videre med de vedtatte planene for nye sykehusbygg.

Utvikling av virksomheten

Helseforetaket utvikler virksomheten ved å styrke fagmiljøene, organisere seg effektivt, utnytte gode arealer, redusere antall driftslokaliseringer og samle funksjoner. Det er høsten 2016 opprettet et eget prosjektprogram under overskriften «Forbedring av drift». I programmet er prosjektet «Kapasitet de neste 5-8 år», som særskilt ser på utviklingen av Aker sykehus til et elektivt sykehus med en ny driftsmodell. Aker sykehus utvikles samtidig til en samhandlingsarena i samarbeid med Oslo kommune og Sunnaas sykehus HF. I 2017 vil Oslo universitetssykehus ferdigstille en utviklingsplan i samarbeid med kommunen. Under overskriften «Hva er viktig for deg» skal helseforetaket sammen med utvalgte bydeler etablere helhetlige pasientforløp for eldre med kronisk sykdom. Dette er en del av arbeidet med å få brukerperspektivet tydeligere inn i alle deler av virksomheten. Arbeidet for å redusere tvangsinnleggelse og tvangsmiddelbruk innen psykisk helse og rusbehandling vil bli prioritert. Økende forekomst av antibiotikaresistente mikrober er et globalt problem, og et økende problem også i Norge. Oslo universitetssykehus vil i kommende år etablere et Antibiotikastyringsprogram, og et regionalt kompetansesenter for antibiotikastyring.

Nedslitt bygningsmasse

Det vil ta tid å realisere nybygg, og Oslo universitetssykehus må behandle pasienter i eksisterende lokaler i mange år fremover. Hoveddelen av dagens bygg er eldre, lite fleksible og legger ikke i tilstrekkelig grad til rette for effektiv og moderne pasientbehandling. Mye av bygningsmassen er også i dårlig forfatning med behov for vedlikehold og utbedringer. Dette har gitt seg utslag i omfattende pålegg fra tilsynsmyndigheter. I mellomperioden frem til det er realisert mer effektive bygg, må helseforetaket derfor foreta ekstra investeringer i dagens bygg, utover ordinært vedlikehold. Oslo universitetssykehus planlegger å investere 1 800 millioner kroner i perioden 2016 til 2019 for å utbedre pålegg fra tilsyn. Sytti prosent av denne investeringen lånefinansieres.

Utvikling av Oslo universitetssykehus

Framskrivninger fra Statistisk sentralbyrå og Oslo kommune viser at befolkningen i Oslo sykehusområde vil vokse kraftig de neste ti-årene. Med spredte og til dels svært gamle bygninger i dårlig forfatning må Oslo universitetssykehus planlegge for en effektiv bygningsstruktur og virksomhetsløsninger tilpasset forventet befolkningsøkning og medisinsk utvikling. Foretaksmøtet i Helse Sør-Øst RHF godkjente den 24. juni 2016 det fremtidige målbildet for Oslo universitetssykehus HF med et samlet komplett regionsykehus inkludert lokalsykehusfunksjoner på Gaustad, et lokalsykehus på Aker og et spesialisert kreftsykehus på Radiumhospitalet. Planlegging av nye bygg pågår i regi av Helse Sør Øst RHF og Sykehusbygg HF med sikte på å legge frem konseptrapport for regional sikkerhetsavdeling og nytt klinikkbygg på Radiumhospitalet på styremøte i Helse Sør-Øst RHF i juni 2017, sammen med sak om videre igangsetting av konseptfaser for videreutvikling av Aker og Gaustad.

IKT

Oslo universitetssykehus har en områdeplan for IKT i helseforetaket i perioden 2017-2021. Prioriterte oppgaver i 2017 er oppgradering av IKT-løsninger for forskere, fortsatt innføring av elektronisk kurve og mottak av regionale prosjekter. Klinisk datavarehus vil bli satt i produksjon i løpet av 2017. Fremover vil det bli i økt oppmerksomhet om å hente ut effekter av de store investeringene i IKT som er gjort innen kliniske systemer og på infrastruktur.

For å kunne realisere faglige og økonomiske gevinster må helseforetaket også få etablert andre felles kliniske IKT-systemer som laboratoriesystem og radiologisystem. Tilstrekkelig tilgang på

ressurser internt og hos felles IKT-leverandør i Helse Sør-Øst, Sykehuspartner HF, vil også være avgjørende for arbeidet fremover. Kostnader knyttet til drift og utvikling av nødvendig IKT-integrasjon vil øke betydelig i årene som kommer, delvis som et resultat av høye investeringsnivåer de neste årene samt at stadig flere områder i helseforetaket tar i bruk IKT som et virkemiddel i behandlingen av pasienter.

Fortsatt drift

Styret bekrefter at regnskapet for 2016 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Fra årsskiftet og fram til regnskapet avlegges er det ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning som det ikke er tatt hensyn til i regnskapet.

Resultat, investeringer, finansiering og likviditet

Økonomisk resultat

Regnskapet for 2016 viser et konsernresultat på 300 millioner kroner. Samlede driftsinntekter var 22 424 millioner kroner. Driftsinntektene består av 11 937 millioner kroner i tildeling (basisramme) fra eier, 8 273 millioner kroner i aktivitetsbaserte inntekter, og 2 213 millioner kroner i andre driftsinntekter. Andelen aktivitetsbaserte inntekter er om lag på samme nivå som i 2015.

Driftskostnadene for konsernet utgjorde 22 108 millioner kroner i 2016. Personalkostnader var 14 819 millioner kroner eller 68 prosent av de samlede driftskostnadene. Justert for reduserte pensjonskostnader i 2016 var andelen personalkostnader uendret fra 2015 til 2016.

Konsernets årsresultat på 300 millioner kroner besto av et driftsresultat på 315 millioner kroner og netto finansposter på minus 13 millioner kroner. Inkludert i resultatet er gevinst fra salg av eiendom på 147 millioner kroner. Årsresultatet for 2016 i helseforetaket Oslo universitetssykehus var 282 millioner kroner og det samlede overskuddet i datterselskapene var 18 millioner kroner.

Investeringer

Oslo universitetssykehus HF investerte i bygg, medisinskteknisk utstyr og annet for 834 millioner kroner i 2016. Herav ble anskaffelser av medisinskteknisk utstyr og ambulanser for 125 millioner kroner finansiert med inngåelse av nye finansielle leieavtaler. I tillegg til egne IKT-investeringer finansiert av foretakets investeringsramme kommer regionale investeringsmidler til de store regionale IKT-prosjektene, for eksempel fra Infrastrukturmoderniseringsprogrammet. De regionale IKT-investeringene føres ikke i Oslo universitetssykehus sitt regnskap. Oslo universitetssykehus HF utbetalte 45 millioner kroner i egenkapitalinnskudd til Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet og Kommunal Landspensjonskasse.

Finansiell stilling og risiko

Staten hefter ubegrenset for Oslo universitetssykehus HF sine forpliktelser. Oslo universitetssykehus HF kan ikke ta opp lån fra andre enn sin eier. Oslo universitetssykehus HF er i begrenset grad sårbar for svingninger i utenlandske valutakurser. En del av foretakets pensjonsmidler er plassert i Statens pensjonsfond utland, som ikke er sikret mot endringer i valutakurser.

Størstedelen av konsernets inntekter kommer fra offentlige virksomheter og organer. Det er derfor liten risiko for at andres økonomiske forpliktelser overfor foretaket ikke skal bli oppfylt.

Konsernet Oslo universitetssykehus hadde en positiv kontantstrøm fra drift på 616 millioner kroner. Dette er høyere enn det regnskapsmessige driftsoverskuddet for konsernet på om lag 300 millioner

kroner. I konsernets resultatregnskap er det flere forhold uten kontanteffekt. Det er kostnadsført avskrivninger med 900 millioner kroner, som er uten kontanteffekt. Inntektsført gevinst fra salg av eiendom på 147 millioner kroner og inntektsføring av tidligere års tilskudd på 69 millioner kroner er også uten kontanteffekt. Øvrige resultatposter uten kontanteffekt på -472 millioner kroner gjelder i hovedsak at det ikke er betalt likviditet til Oslo universitetssykehus for hele den tildelte basisrammen. Betalbar pensjonspremie var 321 millioner kroner høyere enn resultatført pensjonskostnad, og dette har en negativ kontanteffekt. Endring i omløpsmidler på -200 millioner kroner er i stor grad økt kundefordringer internt i konsernet, og endring i kortsiktig gjeld på 625 millioner kroner forklares i stor grad med økt utnyttelse av driftskreditrammen.

Konsernets kontantstrøm fra investeringsaktiviteter reduserte likviditeten gjennom 2016 med 766 millioner kroner. Konsernet investerte for 838 millioner kroner i 2016. Kontanteffekten av disse investeringene var 713 millioner kroner og det ble inngått finansielle leieavtaler for 125 millioner kroner. Det ble utbetalt 45 millioner kroner i egenkapitalinnskudd til pensjonskasser og 30 millioner kroner i lån til Sykehuspartner. I 2016 ble det bare innbetalt 27 millioner kroner for eiendomssalg. Innbetalingene i 2016 for eiendomssalg er lavere enn gevinsten fordi oppgjøret for salget av Sognsveien 9 A og B skjer i 2017.

Konsernets kontantstrøm fra finansieringsaktivitet bedret likviditeten med 182 millioner kroner. Opptak av ny langsiktig gjeld på 150 millioner kroner er noe høyere enn avdragsbetalingene på 121 millioner kroner. I tillegg var det kontantoverføring fra Helse Sør-Øst RHF på 99 millioner kroner og tilskudd til investeringer på 97 millioner kroner fra andre. Sistnevnte gjelder i hovedsak finansiering av utstyr for sekvensering og persontilpasset medisin.

Likvide midler økte noe gjennom 2016. Ved årets utgang hadde konsernet 646 millioner kroner i bankinnskudd og kontanter. Av dette var 602 millioner kroner innestående skattetrekkmidler og andre budne midler. Ved utgangen av 2016 benyttet Oslo universitetssykehus HF om lag 2 770 millioner kroner av driftskreditrammen på 3 893 millioner kroner.

Totalkapitalen var 20 449 millioner kroner ved utgangen av 2016. Av dette var 11 699 millioner kroner balanseført verdi av varige driftsmidler. Sum varige driftsmidler ble redusert med 93 millioner kroner gjennom 2016. Dette skyldes eiendomssalg og at nyinvesteringer var lavere enn avskrivningene. Ved utgangen av 2016 hadde Oslo universitetssykehus HF langsiktig gjeld til Helse Sør-Øst RHF på 2 049 millioner kroner. Det er en økning fra 2015 på 16 millioner kroner. Ved utgangen av 2016 var det inngått fastrenteavtaler for om lag 30 prosent av den langsiktige gjelden. Som følge av at Helse Sør-Øst RHF ikke utbetaler likviditet for hele den tildelte basisrammen hadde Oslo universitetssykehus en fordring på 3 617 millioner kroner på Helse Sør-Øst RHF ved utgangen av 2016.

Konsernet Oslo universitetssykehus hadde en regnskapsført egenkapital på 8 546 millioner kroner ved utgangen av 2016. Dette gir en egenkapitalandel på 42 prosent, som er en liten nedgang fra utgangen av 2015.

Ved utgangen av 2016 var den samlede brutto pensjonsforpliktelsen for Oslo universitetssykehus HF 37 700 millioner kroner, mot 37 363 millioner kroner ved utgangen av 2015. Balanseførte pensjonsmidler utgjorde 32 948 millioner kroner ved utgangen av 2016, mot 30 252 millioner kroner ved utgangen av 2015. Oslo universitetssykehus HF's netto pensjonsforpliktelse inkludert arbeidsgiveravgift var 5 421 millioner kroner. Dette er en reduksjon fra 2015, i hovedsak som følge av økte pensjonsmidler. I samsvar med god regnskapsskikk er tap ved estimatavvik ikke regnskapsført og ved utgangen av 2016 utgjorde dette 7 375 millioner kroner. Oslo

universitetssykehus HF har balanseført pensjonsmidler på 2 694 millioner kroner og pensjonsforpliktelse på 740 millioner kroner. Ved fremtidig regnskapsføring av estimatavvik vil pensjonsforpliktelsen øke og egenkapitalen reduseres.

Eiers økonomiske styringsmål

Eier satte i foretaksmøte 18. februar 2016 et krav til årsresultat for 2015 på minimum 225 millioner kroner for Oslo universitetssykehus. Årsresultatet for 2016 ble 300 millioner kroner.

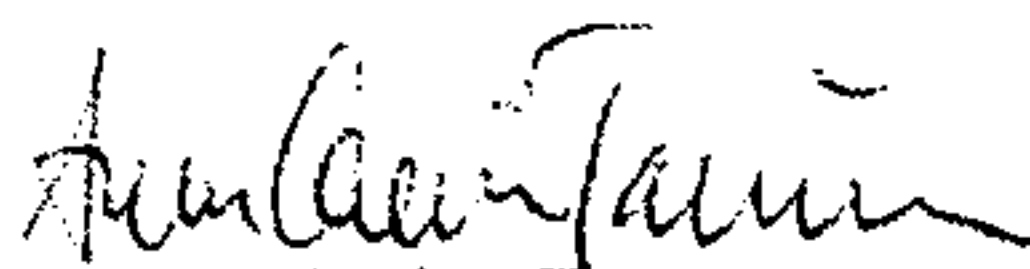
Disponering av årsresultatet

Det fremlagte årsresultatet gir etter styrets og administrerende direktørs mening en riktig fremstilling av virksomheten i 2016. Styret foreslår at overskuddet i helseforetaket på 300 millioner kroner overføres til annen egenkapital.

Oslo den 22. mars 2017

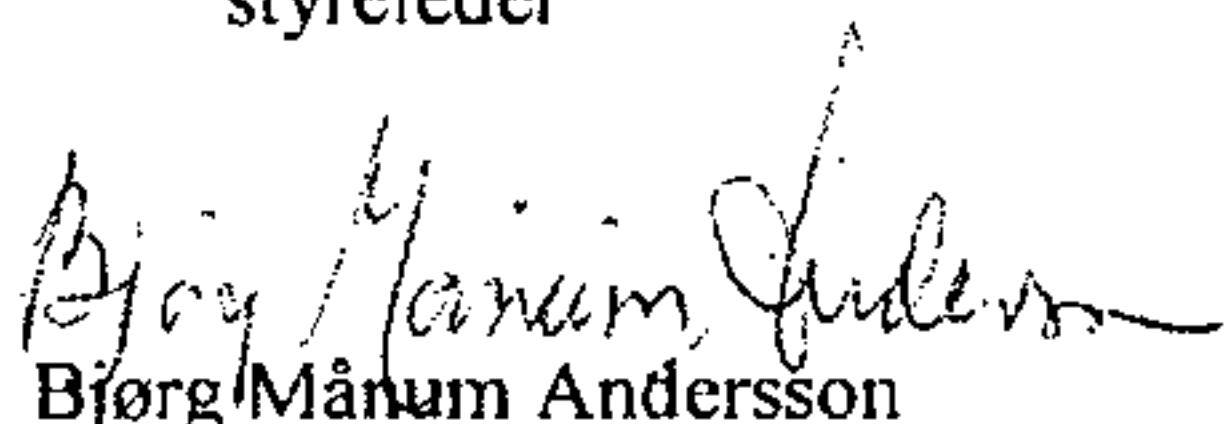
Gunnar Bovim
styreleder

Anne Carine Tanum
nestleder

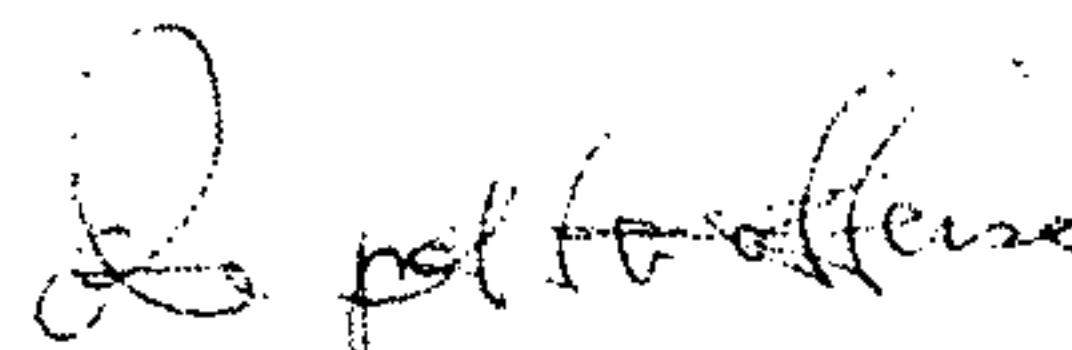
Svein Erik Urstrømmen

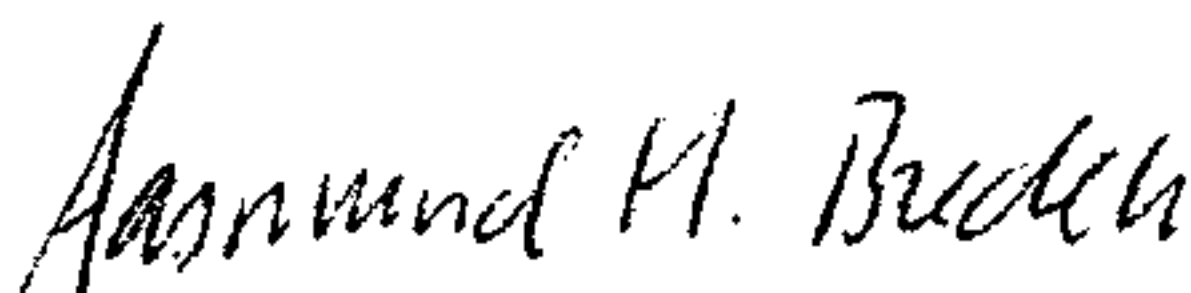
Bjørg Månun Andersson

Berit Kjell

Ole Petter Ottersen

Aasmund Magnus Bredeli

Else Lise Skjæret

Bjørn Erikstein
administrerende direktør

Til foretaksmøtet i Oslo Universitetssykehus HF

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Oslo Universitetssykehus HF som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 282 653 000 og et overskudd i konsernregnskapet på kr 300 982 000. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Oslo Universitetssykehus HF per 31. desember 2016 og av foretakets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til foretaksgruppen Oslo Universitetssykehus HF per 31. desember 2016 og av foretaksgruppens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av foretaket og foretaksgruppen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

PricewaterhouseCoopers AS, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo

T: 02316, org.no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til foretakets og foretaksgruppens evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å

håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets eller foretaksgruppens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om foretakets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at foretaket ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i foretaksgruppen for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre revisjonen av foretaksgruppen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo 22. mars 2017
Pricewaterhouse Coopers AS

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Hans-Christian Berger'.

Hans-Christian Berger
Statsautorisert revisor